

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

«До захисту допущено»

Завідувачка кафедри, д.е.н., проф.

_____ Лариса ГРИЦЕНКО

(підпис)

« _____ » _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійної програми «Фінанси та облік на підприємстві»

на тему: «Сучасний стан та тенденції розвитку фінансової
системи України»

Здобувачки групи Фз-01с Горян Вікторії Вячеславівни

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне
джерело.

_____ Вікторія ГОРЯН

Керівник: к.е.н., доц.

_____ Світлана ПОХИЛЬКО

Суми 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувачка кафедри, д.е.н., проф.

_____ Лариса ГРИЦЕНКО

(підпис)

«29» січня 2024 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Здобувачки групи Фз-01с інституту (центру) ННІ БіЕМ
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Горян Вікторії Вячеславівни

Тема роботи: Сучасний стан та тенденції розвитку фінансової системи України

Затверджено наказом по СумДУ № 0569-VI від «22» травня 2024 р.

Термін здачі здобувачкою завершеної роботи «29» травня 2024 р.

Вихідні дані до роботи: нормативні й законодавчі акти, матеріали державної статистичної звітності, інструкції та положення, матеріали монографій, періодичних видань, підручників і навчальних посібників, дані фінансової звітності суб'єктів господарювання, організацій та установ тощо.

Зміст основної частини роботи (перелік питань для розроблення):

- дослідити сутність та структуру фінансової системи;
- розглянути вплив новітніх фінансових технологій на фінансовий ринок України;
- проаналізувати фінансово-господарську діяльність підприємства;
- запропонувати перспективні напрямки вдосконалення роботи підприємства.

Дата видачі завдання: «29» січня 2024 р.

Керівник к.е.н., доц. Світлана ПОХИЛЬКО _____

Завдання прийнято до виконання «29» січня 2024 р. _____ Вікторія ГОРЯН

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня

бакалавр на тему:

«Сучасний стан та тенденції розвитку фінансової системи України»

здобувачки Горян Вікторії Вячеславівни

Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 43 сторінках, з яких список використаних джерел із 43 найменувань. Робота містить 10 таблиць, 7 рисунків, а також 5 додатків.

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. Сучасний розвиток вітчизняної економіки супроводжується системною фінансовою нестабільністю, що є викликом для національної фінансової системи. Надзвичайна складність сучасного глобального середовища спричиняє структурний дисбаланс, внутрішню політичну напругу та економічні труднощі, що негативно впливають безпосередньо на фінансову систему країни. Зменшення добробуту громадян, зростання бюджетного дефіциту, та поглиблення фінансової залежності від міжнародних фінансових організацій є лише декількома з багатьох наслідків цієї нестабільності. Підтримка Пенсійного фонду, банківського сектору, а також підприємств та домогосподарств, стають предметом системних проблем, що вимагають негайного аналізу та розв'язання.

Результатом визначених викликів є не лише зростання інтересу до фінансових питань, але й активне розширення наукових досліджень у даній області. Податкова система, грошово-кредитна політика, банківська сфера та інші складові фінансової системи сьогодні вимагають комплексного та глибокого аналізу. Недоліки у вищезазначених сферах потребують системного дослідження

для забезпечення фінансової стійкості та задоволення потреб суспільства. Тому, актуальність дослідження сучасного стану та тенденцій розвитку фінансової системи України та її складових елементів визначається у необхідності аналізу та контролю задля вирішення поточних проблем, що стоять перед фінансовою системою України в умовах війни, політичної та економічної нестабільності, а також фінансової кризи.

Метою кваліфікаційної роботи є систематизація та аналіз сучасного стану фінансової системи України з врахуванням її складових елементів.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел, факторний аналіз, структурний аналіз, аналіз документації та звітності фінансового відділу, горизонтальний та вертикальний аналіз, порівняльний аналіз.

Основний результат роботи: визначено сутність фінансової системи України та її структури; досліджено актуальні проблеми функціонування складових елементів фінансової системи України; визначено вплив новітніх фінансових послуг на трансформацію фінансового ринку України; проведено загальну характеристику фінансово-господарської діяльності фінансового відділу Недригайлівської селищної ради; проведено аналіз ефективності використання бюджетних коштів та фінансових ресурсів фінансового відділу Недригайлівської селищної ради; розроблено рекомендацій щодо вдосконалення управління фінансами та контролю за витратами фінансового відділу Недригайлівської селищної ради.

Ключові слова: система, елементи, фінанси, підприємство, діяльність, селищна рада.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	9
1.1 Сутність фінансової системи України та її структура	9
1.2 Проблеми функціонування складових елементів фінансової системи	15
1.3 Вплив новітніх фінансових послуг на трансформацію фінансового ринку України	20
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ФІНАНСОВОГО ВІДДІЛУ НЕДРИГАЙЛІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ)	25
2.1 Загальна характеристика фінансово-господарської діяльності підприємства (на прикладі фінансового відділу Недригайлівської селищної ради)	25
2.2 Аналіз ефективності використання бюджетних коштів та фінансових ресурсів підприємства (на прикладі фінансового відділу Недригайлівської селищної ради)	31
2.3 Фінансові інструменти та методи управління ризиками на підприємстві (на прикладі фінансового відділу Недригайлівської селищної ради)	40
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ ФІНАНСОВОГО ВІДДІЛУ НЕДРИГАЙЛІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ	44
3.1 Шляхи покращення та методи оптимізації управління фінансового відділу Недригайлівської селищної ради.....	44
3.2 Рекомендації щодо вдосконалення управління фінансами та контролю за витратами фінансового відділу Недригайлівської селищної ради.....	48
ВИСНОВОК	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	54

ДОДАТОК А Загальна організаційна структура Недригайлівської селищної ради **Error! Bookmark not defined.**

ДОДАТОК Б Вертикальний аналіз фінансово-господарської діяльності фінансового відділу Недригайлівської селищної ради.....61

ДОДАТОК В Цілі державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник коштів місцевого бюджету, і показники їх досягнення (2021-2023 рр.).....64

ДОДАТОК Г Надходження для виконання бюджетних програм Недригайлівської селищної ради (2021-2023 рр.).....65

ДОДАТОК Д Результативні показники бюджетної програми Недригайлівської селищної ради та аналіз їх виконання.....66

ВСТУП

Актуальність теми роботи. Сучасний розвиток вітчизняної економіки супроводжується системною фінансовою нестабільністю, що є викликом для національної фінансової системи. Надзвичайна складність сучасного глобального середовища спричиняє структурний дисбаланс, внутрішню політичну напругу та економічні труднощі, що негативно впливають безпосередньо на фінансову систему країни. Зменшення добробуту громадян, зростання бюджетного дефіциту, та поглиблення фінансової залежності від міжнародних фінансових організацій є лише декількома з багатьох наслідків цієї нестабільності. Підтримка Пенсійного фонду, банківського сектору, а також підприємств та домогосподарств, стають предметом системних проблем, що вимагають негайного аналізу та розв'язання.

Результатом визначених викликів є не лише зростання інтересу до фінансових питань, але й активне розширення наукових досліджень у даній області. Податкова система, грошово-кредитна політика, банківська сфера та інші складові фінансової системи сьогодні вимагають комплексного та глибокого аналізу. Недоліки у вищезазначених сферах потребують системного дослідження для забезпечення фінансової стійкості та задоволення потреб суспільства. Тому, актуальність дослідження сучасного стану та тенденцій розвитку фінансової системи України та її складових елементів визначається у необхідності аналізу та контролю задля вирішення поточних проблем, що стоять перед фінансовою системою України в умовах війни, політичної та економічної нестабільності, а також фінансової кризи.

Метою роботи є систематизація та аналіз сучасного стану фінансової системи України з врахуванням її складових елементів.

Об'єкт дослідження – фінансові відносини та процес функціонування місцевого бюджету, як інструменту управління розвитком фінансової системи України.

Предмет дослідження – організація та ефективність фінансово-господарської діяльності фінансового відділу, включаючи використання бюджетних коштів, фінансові інструменти та методи управління ризиками.

Методи, які використовувалися в процесі дослідження та обробки матеріалів: аналіз літературних джерел, факторний аналіз, структурний аналіз, аналіз документації та звітності фінансового відділу, горизонтальний та вертикальний аналіз, порівняльний аналіз.

Фактологічну основу роботи складають матеріали періодичних видань, наукова література, методичні вказівки та інструкції щодо проведення та управління імпорними операціями фінансового відділу Недригайлівської селищної ради. Сучасний стан та тенденції розвитку фінансової системи України та її складових елементів було досліджено у працях зарубіжних та вітчизняних науковців, серед них Л.Л. Ведута [7], Н.Є. Каличева [12], І.В. Свиноус, О.Б. Желавський, В.М. Нянько [27], Л.І. Кийда, Н.І. Шевченко [14], Н. Котис [16], Л.І. Катан, І.В. Лисухо [13], Л.С. Селіверстова [29], О.В. Тарасова [31], Л. Маршук, Д. Мовчан, О. Покойовий [18], М.Б. Гупаловська [9], В. Данилишин, С. Синиця [10], І.В. Гнидюк, М.С. Складанюк [8], О.М. Шевченко, Л.В. Рудич [36] тощо.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

1.1 Сутність фінансової системи України та її структура

Сучасна економіка розвинутих країн ґрунтується на принципах ринкової економіки, оскільки саме ринкова система виявилася найбільш ефективною та гнучкою у вирішенні різноманітних економічних завдань. Дана модель економічного устрою базується на взаємодії приватних суб'єктів, які вільно управляють своїми ресурсами та приймають рішення на основі попиту і пропозиції на ринку. Крім того, основи ринкової економіки формувалися протягом тривалого періоду, неодноразово адаптуючись до змін у суспільстві та технологічному прогресі.

У сучасній ринковій економіці держава відіграє важливу роль, виступаючи як активний суб'єкт у системі господарювання. Її вплив на економічний розвиток здебільшого здійснюється через регулювання ринку та надання різних суспільних благ. Державні установи та бюджетні організації виконують функцію державного регулювання економіки, спрямовуючи різні сектори господарства за допомогою фінансових, податкових та інших інструментів, що включає контроль за цінами, регулювання монетарної політики, а також створюючи стимули для економічного зростання та розвитку певних галузей.[13].

Діяльність держави, проявляється у підвищенні продуктивності господарюючих суб'єктів та зниженні витрат населення на споживання. Вона закупає товари та послуги від приватних підприємств, а згодом надає їх у безоплатне чи пільгове користування громадянам. Крім того, держава також здійснює інвестиційну діяльність, спрямовану на розвиток і покращення життя громадян, що включає будівництво та реконструкцію інфраструктури, розвиток

нових технологій та наукових досліджень, а також підтримку соціальних програм та ініціатив [26].

Загалом термін «фінансова система» цікавий в усьому світі (рис. 1.1, рис. 1.2).

Рисунок 1.1 Динаміка популярності пошукового терміну «фінансова система» у світі з 01.01.2004 по 10.05.2024
Джерело: Google Trends

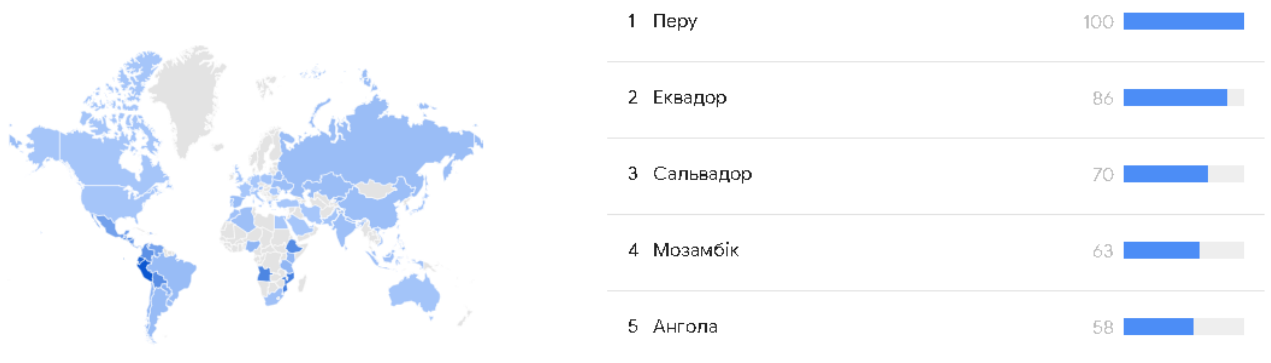

Рисунок 1.2 Популярність запиту «фінансова система» за регіонами світу з 01.01.2004 по 10.05.2024
Джерело: Google Trends

Загалом, у науці фінансового права є безліч підходів до тлумачення цього поняття (табл. 1.1).

Визначення сутності поняття «фінансова система»

Автор	Трактування
Джеймс ван Горн	Фінансова система – це сукупність низки установ і ринків, які надають свої послуги фірмам, громадянам, а також урядам.
Кудряшов Василь Павлович	Фінансову система – це сукупність фінансових операцій, які проводять суб'єкти фінансової діяльності з використанням певного фінансово-кредитного механізму.
Довідкова та енциклопедична література	Фінансова система – це сукупність регульованих фінансово-правовими нормами окремих елементів фінансових відносин та фінансових інститутів, за допомогою яких держава створює, розподіляє та використовує централізовані та децентралізовані грошові фонди.

Джерело: Сформовано автором на основі [29].

Узагальнивши, можна дійти висновку, що поняття «фінансова система» можна розглядати як сукупність взаємодіючих і взаємопов'язаних часток, елементів та ланок, які беруть участь в її ефективному функціонуванні.

Слід зазначити, що в сучасній українській економічній системі різні суб'єкти взаємодіють між собою, виконуючи різні ролі та функції. Держава, особливо через свій центральний банк, відіграє важливу роль у регулюванні грошового обігу та стабілізації економіки.

Однією з ключових функцій держави, здійснюваною через центральний банк, є контроль над грошовою масою в обігу. Така ситуація означає, що Національний банк України (або аналогічний орган у інших країнах) має здатність регулювати кількість грошей в обігу шляхом маніпуляцій зі ставками відсотка, випуску грошової маси, резервними вимогами до банків та іншими інструментами, що дозволяє державі контролювати інфляцію, підтримувати стабільність валюти та забезпечувати економічну стабільність.

Суб'єкти господарювання, такі як підприємства, забезпечують виробництво та реалізацію товарів і послуг на ринку. Вони генерують прибуток, шляхом якого забезпечується подальший розвиток та інвестування в економіку. Підприємства також є джерелом оплати праці для населення та споживачів товарів і послуг [15].

Домогосподарства, у свою чергу, виступають як кінцеві споживачі товарів і послуг. Вони витрачають свій дохід на споживання та збереження, що впливає на загальний попит на товари та послуги на ринку. Психологічні та економічні фактори впливають на їхню схильність до витрат та збережень, що в свою чергу впливає на економічний попит [17]. Таким чином, взаємодія між державою, суб'єктами господарювання та домогосподарствами становить складну мережу відносин, що визначає економічний розвиток країни.

Поміж суб'єктами економічних відносин ринкової економіки найважливішим засобом взаємодії є кредитування. Кожен з цих суб'єктів, будучи активним учасником ринку, взаємодіє з іншими, використовуючи часто кредитні ресурси для розвитку своєї діяльності.

Ринкова система функціонує як система взаємозв'язаних ринків. Фінансовий ринок є неодмінною складовою цієї системи, оскільки забезпечує рух грошових ресурсів у всій економіці. На рівні суспільного відтворення грошовий оборот стає механізмом, який обслуговує усі етапи економічного процесу, включаючи виробництво, розподіл, обмін та споживання. Ринкова економіка базується на цьому принципі, що визначає її ефективність та динаміку розвитку [14].

Грошовий обіг тісно пов'язаний з ключовими ринками, які формують більшість фінансових відносин між економічними суб'єктами. Дані ринки включають ринок товарів, де відбувається пряма купівля-продаж вироблених товарів, робіт та послуг; ринок ресурсів, де суб'єкти господарювання придбають матеріальні та робочі ресурси; фінансовий ринок, який забезпечує обіг вільних грошових коштів; та світовий ринок, що забезпечує зв'язок між внутрішньою економікою та іншими країнами. Всі операції та платежі, які становлять грошовий

обіг, можна умовно розділити на кілька основних потоків, в залежності від їх призначення у суспільному відтворенні. На рис. 1.1 зображено лише грошові потоки для зручності, без зворотних потоків товарів та послуг. Варто відзначити, що хоча значна частина ресурсів для суб'єктів господарювання перебуває у приватній власності, проте українська економіка має свої особливості, і значна частина факторів виробництва знаходиться у державній власності.

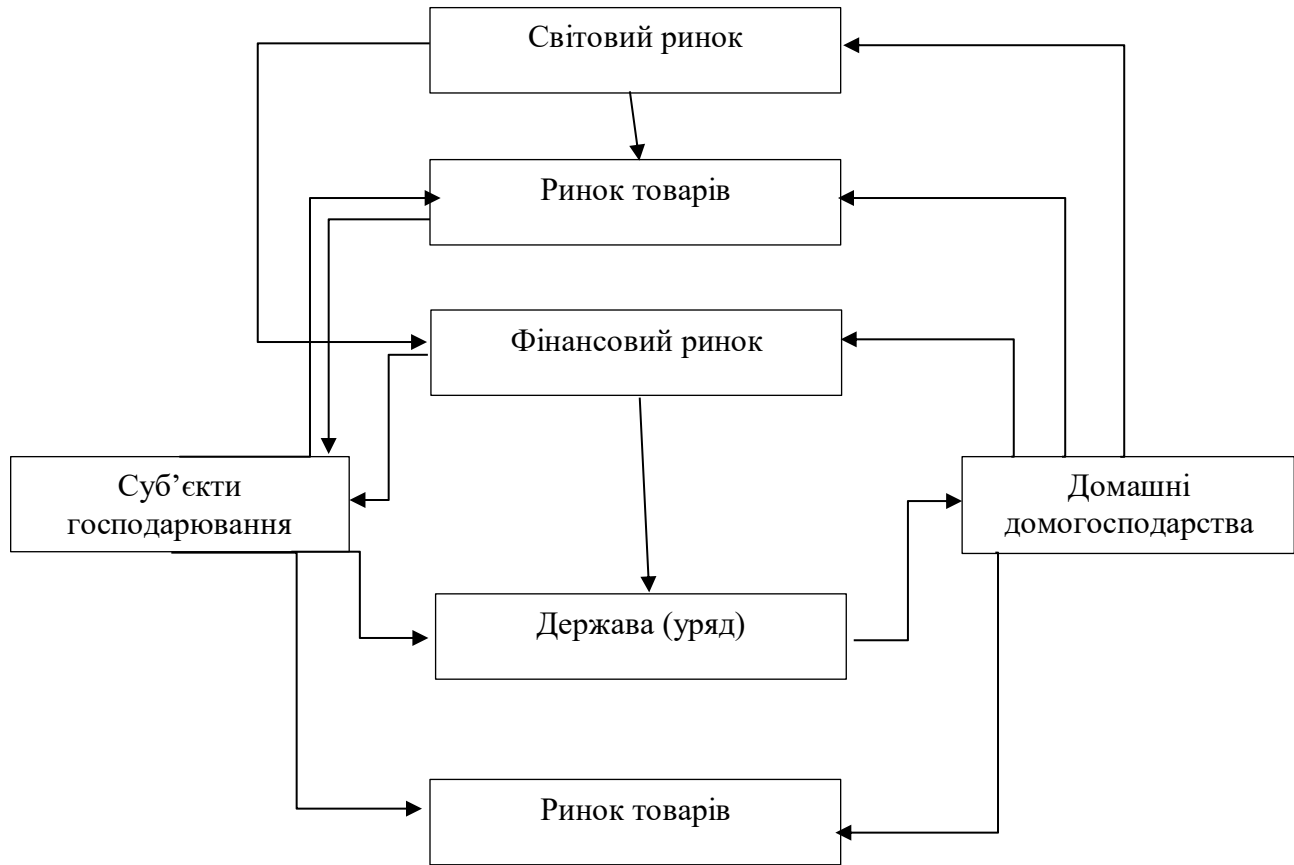

Рис. 1.3. Схема спрощеного кругообігу грошових ресурсів

Джерело: Сформовано автором на основі [38].

У поданій моделі загального грошового обігу висвітлено потоки грошей, що відображають загальні витрати підприємств на придбання необхідних ресурсів для виробництва, виплату зарплати працівникам державних служб, а також трансфертні платежі від держави до домашніх господарств. Крім того,

відображено доходи, отримані домашніми господарствами, які формують національний дохід.

Згідно зі структурою національного доходу, він розподіляється на три основні складові, кожна з яких створює відповідний потік грошей. Основна частина доходу витрачається домашніми господарствами на споживання, що призводить до оплати товарів на внутрішньому та міжнародному ринку. Певний відсоток даного доходу направляється уряду у формі податків, що утворює ще один потік. Крім того, суб'єкти господарювання також сплачують податки. Невикористана для споживання та оплати податків частина доходу стає заощадженням домашніх господарств, яке відправляється на фінансовий ринок.

Загальна збалансованість грошового обороту полягає у гармонізації національного доходу і національного продукту, що вимагає узгодження всіх пов'язаних між собою грошових потоків. За функціональною ознакою або економічним призначенням виділяються такі види ринків: ринок товарів та послуг, ринок факторів виробництва, фінансовий ринок і інформаційний ринок.

У контексті формування ринкових відносин особливо важливе значення має фінансовий ринок. Його існування обумовлене розбіжністю потреб у фінансових ресурсах різних суб'єктів ринкових відносин і наявністю власних джерел фінансування. Фінансовий ринок не лише здійснює обмін вільними грошовими коштами на фінансові активи, але й обслуговує товарні та послугові ринки, формує та забезпечує товарно-грошові відносини в різних аспектах їх вияву. Узагальнено фінансовий ринок відображає попит і пропозицію на фінансові ресурси.

Таким чином, фінансова система України є ключовим компонентом економіки країни, оскільки вона забезпечує ефективне управління фінансовими ресурсами та здійснює регуляцію фінансових відносин. Її структура включає банківську систему, фондовий ринок, фінансові установи та інші фінансові інструменти. Розвинута та ефективно функціонуюча фінансова система сприяє

зростанню економіки, залученню інвестицій, створенню нових робочих місць та підтримці стабільності фінансового ринку. В той же час, постійне вдосконалення фінансової системи, розширення доступу до фінансових послуг та забезпечення фінансової стабільності є важливими завданнями для подальшого розвитку України.

1.2 Проблеми функціонування складових елементів фінансової системи

Розвиток фінансової системи є складним і багатогранним процесом, який залежить від багатьох факторів. На даний процес впливають економічні, політичні, технологічні та соціокультурні чинники. Фінансова система країни повинна бути гнучкою та адаптивною до змін, що відбуваються як на міжнародному рівні, так і внутрішньо в країні. Однак, нестабільність і непередбачуваність в економіці, а також вплив зовнішніх факторів, можуть призвести до кризових ситуацій у фінансовій системі. У даному контексті важливо систематично аналізувати та адаптуватися до змін. Гармонізація фінансової системи, яка передбачає її постійне узгодження з економічними, політичними та соціальними потребами суспільства, є ключовим аспектом забезпечення стабільності та ефективності фінансових відносин [29].

Державна фінансова політика визначає стратегічні кроки, спрямовані на стимулювання економічного зростання та підтримку стабільності. Дана політика впливає на розвиток економіки через фінансові механізми, такі як бюджетування, монетарна політика, регулювання фінансових ринків тощо. Цільова орієнтація державної фінансової політики полягає в досягненні економічного розвитку, вимірюваного за обсягами валового внутрішнього продукту (ВВП) та рівнем продуктивності. Проте такий вплив є складним і опосередкованим, здійснюючись через різноманітні фінансово-монетарні інструменти. Ефективне проведення системної фінансової політики вимагає глибокого розуміння взаємозв'язків між

різними секторами економіки та формуванням їх фінансової системи, що означає не лише розгляд окремих об'єктів впливу, але й урахування їх взаємодії та взаємозалежності в контексті загальної фінансової архітектури країни

Імплементація фінансової політики залежить від ефективності фінансової системи країни, яка є надзвичайно важливою для розвитку суспільства. Оптимізація цієї системи вимагає вирішення ключових завдань, що визначені у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Основні завдання фінансової політики держави

Назва	Характеристика
Формування, концентрація та оптимальне розміщення фінансових ресурсів	Процес створення, збирання та стратегічного розміщення фінансових засобів для забезпечення виробництва національного продукту.
Максимізація результативності використання фінансових ресурсів	Прагнення до оптимальної продуктивності та ефективного використання наявних фінансових можливостей із збільшенням обсягів використання національного валового продукту.
Оптимальний розподіл національного продукту	Встановлення найбільш вигідних пропорцій розподілу національного продукту для задоволення потреб громадян, підприємств і держави.
Залучення вільних коштів в інвестиції	Сприяння залученню коштів фізичних та юридичних осіб у фінансовий ринок для інвестування в економіку.
Створення страхових фондів	Формування фондів для захисту від фінансових ризиків та компенсації втрат та доходів.
Регулювання соціально-економічного розвитку за допомогою фінансів	Використання фінансів для впливу на баланс соціально-економічного розвитку, стабілізації та сприяння економічному зростанню.

Джерело: Сформовано автором на основі [30].

Проблеми функціонування складових елементів фінансової системи полягають, перш за все, у ризиках спричинених початком повномасштабного вторгнення російської армії на територію України. З метою забезпечення стійкості та ефективності фінансової системи під час війни, владні органи внесли ряд заходів і правил щодо надання фінансових послуг, встановили обмеження, спростили процедури та зменшили податкове навантаження. Зараз країна веде

активні бойові дії, але майбутнім України буде потрібен широкомасштабний план відновлення, аналогічний плану Маршала. Сучасні виклики вимагають нових підходів до функціонування фінансової системи, які вже почали реалізовувати законодавчі та виконавчі органи влади[18]. Умови військового конфлікту наголошують на необхідності оперативного, ефективного та безперервного функціонування місцевих бюджетів. Для забезпечення ефективного фінансового управління та задоволення потреб населення у період воєнного стану, уряд разом з центральними виконавчими органами прийняли швидкі та ефективні рішення, внесені зміни до бюджетного законодавства [19].

Слід зазначити, що фінансова реструктуризація є однією з важливих проблем сучасної економіки, оскільки вона охоплює широкий спектр змін у фінансовій системі.

Таблиця 1.3

Аспекти реструктуризації

Зовнішня реструктуризація	Внутрішня реструктуризація
Відображається у зміні структурних відносин у фінансовій системі та у складі фінансових ресурсів різних суб'єктів, таких як держава, підприємства та приватні особи.	Визначені зміни відображають глибинні перетворення у фінансових відносинах суспільства, реформування організації фінансової діяльності та перегляд цілей і пріоритетів.

Джерело: Сформовано автором на основі [34].

Фінансова реструктуризація є важливою складовою економічного розвитку, тому її напрямки та успішність залежать від різноманітних чинників, які визначають суть трансформаційних процесів. Один із ключових внутрішніх факторів - це ясність щодо типу економічної системи, яка формується в країні. Розуміння громадянами сутності та необхідності трансформацій, а також

наявність повної консолідації суспільства є важливими аспектами, що впливають на хід фінансової реформи. Відсутність такої консолідації може сприяти стримуванню реальних економічних та фінансових змін. Тільки на базі її наявності можна досягти повноцінного характеру фінансової реструктуризації [34].

Зовнішні чинники, що формують напрямок і темпи фінансової реструктуризації, коріняться в глобальних економічних процесах і інтеграції України у світову фінансову систему. Слід зазначити, що Україна не може залишатись осторонь глобалізації, тому фінансова реформа повинна враховувати потребу інтеграції у світовий фінансовий простір. Однак реструктуризаційні заходи не повинні бути простою реакцією на зовнішні тиски. Вони мають відповідати реальним потребам країни та сприяти її розвитку в напрямку соціально орієнтованої економіки.

Крім того, однією з ключових причин гальмування українського економічного зростання є недоцільна інноваційна стратегія, яка не враховує оптимального балансу між національними заощадженнями та інвестиціями в господарський сектор, що включає зменшення обсягів капіталовкладень, неефективне використання прямих інвестицій у сфері інновацій [31].

Серед широкого спектру проблем, що стосуються фінансової системи взагалі та її окремих аспектів, можна виділити п'ять ключових, які мають вирішальне значення. Перша з них полягає у відсутності системного підходу до фінансової реструктуризації. Реформи у сфері державних фінансів, включаючи бюджетну та податкову системи, на фінансовому ринку та в організації фінансів підприємств, здійснюються частково і без злагодженої стратегії.

Друга проблема впливає безпосередньо з першої і визначає надто повільний темп реформ. При такому повільному прогресі може статися так, що коли ми, нарешті, завершимо всі необхідні зміни в повному обсязі та якісно, вони

можуть втратити свою актуальність, оскільки всі потенційні ринки, на які ми сподіваємося, вже будуть зайняті.

Ще одна проблема полягає в нечіткому визначенні конкретних напрямків реформ. Очевидно, що напрями та характер фінансової реструктуризації залежать від обраної економічної системи та фінансової моделі суспільства. Важливо також враховувати неупорядковане використання технічної допомоги від різних країн, що часто призводить до невідповідностей між елементами системи.

Крім того, системного управління трансформаційними процесами також включає в себе складові елементи фінансової системи. Наразі не існує чіткої стратегії та тактики фінансової реструктуризації, яка б визначала її напрями та складові, встановлювала послідовність, етапи і терміни проведення реформ, забезпечуючи їх системність та цільність. Варто відзначити, що за останнє десятиріччя було розроблено різноманітні доктрини, концепції та програми, які переважно мали декларативний характер. Суспільство потребує повної та об'єктивної інформації щодо мобілізації та використання загальнодоступних ресурсів, що охоплює бюджетний процес, державне запозичення, податкову дисципліну, фінансовий контроль тощо.

Слід відзначити, що недостатньою ефективністю функціонування фінансової системи ускладнюється проблема нестачі фінансових ресурсів, обумовленого як власними, так і запозиченими коштами, які використовуються у край неефективно.

Отже, у контексті реформування суспільних фінансів та місцевого самоврядування в Україні актуальними стають питання, пов'язані з бюджетною децентралізацією. Даний процес має на меті перерозподіл доходів та повноважень між різними рівнями влади з метою забезпечення фінансової підтримки як соціальних стандартів, так і проектів розвитку на місцевому рівні. Проте, впровадження бюджетної децентралізації може зіткнутися з рядом проблем, таких як недостатній рівень фінансування, недостатня прозорість у використанні коштів,

а також недостатня підготовленість місцевих органів до ефективного управління фінансовими ресурсами. Однак, вирішення визначених проблем може сприяти покращенню ефективності функціонування складових елементів фінансової системи та забезпеченню сталого розвитку всієї країни.

1.3 Вплив новітніх фінансових послуг на трансформацію фінансового ринку України

В сучасному світі швидкі та непередбачувані зміни в галузі фінансів породжують виклики та можливості для трансформації фінансового ринку. Завдяки постійному розвитку технологій та появі новітніх фінансових послуг, які включають у себе фінансові інноваційні технології, криптовалютні технології, онлайн-платформи та інші інноваційні рішення, фінансовий ринок стає більш гнучким та доступним для різних суб'єктів.

Впровадження передових фінансових технологій та інновацій має величезний вплив на функціонування суб'єктів фінансового ринку та формування нових інструментів у цьому секторі. Міжнародний досвід підтверджує, що застосування сучасних електронних технологій, комунікаційних засобів та інформатизації визначає перспективи розвитку як національних, так і міжнародних фінансових ринків. Завдяки торгівлі в режимі реального часу онлайн досягається значна економія на трансакційних витратах, розширюється клієнтська база, а також збільшується обсяг валютних операцій. Це також сприяє появі нових комбінованих та гібридних фінансових продуктів, які відповідають наростаючим потребам ринку [8].

Досвід Європейського Союзу (ЄС) у впливі новітніх фінансових послуг на трансформацію фінансового ринку показує, що фінансові технології (FinTech) дійсно революціонізують фінансовий сектор, вносячи нові рішення та інструменти. Визначені зміни відкривають широкі можливості для розвитку

фінансового ринку, одночасно створюючи виклики для фінансових установ, споживачів та регуляторів. ЄС активно реагує на ці трансформації, сприяючи розвитку та регулюванню FinTech компаній. Через сприяння інноваціям та створення сприятливого регуляторного середовища, ЄС сподівається використати потенціал FinTech для поліпшення доступності фінансових послуг, зниження витрат та підвищення конкурентоспроможності своїх фінансових ринків [34].

Проте, разом з цим, виникає необхідність вдосконалення правил і стандартів з огляду на зміну образу діяльності фінансових установ та використання нових технологій. Регулятори мають забезпечити високий рівень захисту споживачів та даних, запобігаючи можливим ризикам у сфері кібербезпеки та фінансової стабільності. В цілому, досвід Європейського Союзу підтверджує, що адаптація до нових технологій у фінансовому секторі відіграє ключову роль у забезпеченні конкурентоспроможності та стабільності економіки.[5].

Вплив новітніх фінансових послуг на трансформацію фінансового ринку ЄС відображається у ряді можливостей та викликів. Можливості включають підвищення доступності та зручності фінансових послуг для споживачів, зниження вартості послуг через автоматизацію процесів, створення інноваційних продуктів та послуг, доступ до нових ринків і стимулювання конкуренції. Проте, існують ключові виклики, такі як регулятивні питання, безпека даних, технологічні ризики, конкуренція з традиційними установами та нестабільність ринку [2].

Таким чином, надання новітніх фінансових послуг стає одним з пріоритетних напрямів діяльності суб'єктів фінансових ринків як у розвинених країнах, так і в Україні. Впровадження новітніх фінансових послуг є важливим елементом стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року, що сприятиме подальшій позитивній трансформації фінансового ринку країни та підвищить його конкурентоспроможність на міжнародній арені [25].

При розгляді новітніх фінансових послуг слід докладно розглянути їхню важливість у контексті використання інтернет-платформ. Дана сфера обслуговування, відома як інтернет-фінанси або фінтех, стає все більш впливовою в сучасному фінансовому секторі. Інтернет-послуга, в даному випадку, означає фінансову послугу, надану в режимі реального часу через використання мережі Інтернет, що включає в себе широкий спектр фінансових інструментів та операцій, від проведення банківських та інвестиційних операцій до управління страховими полісами та торгівлі цінними паперами.

Безумовно, використання передових фінансових систем дозволяє здійснювати вибір банку, не обмежуючись територіальними рамками. Такий підхід дозволяє спрямовувати увагу на ключові параметри банківських установ, такі як надійність, прибутковість та якість наданих послуг, замість обмеження вибору лише територіально близькими банками. Перший крок у напрямку впровадження подібних сервісів, наприклад, українського інтернет-банкінгу, був зроблений для корпоративних клієнтів (підприємств), а згодом ці можливості стали доступні й для фізичних осіб. Розвиток інтернет-технологій у сфері фінансового обслуговування має вже майже двадцятирічну історію свого існування, і ця тенденція продовжує набирати обертів.

В Україні інтернет-банкінг вперше став доступним на початку двохтисячних років, і першим у цій галузі, хто зробив технологічний прорив, був «Приватбанк». Серед найбільших та найбільш технологічно розвинених учасників ринку варто відзначити інтернет-сервіси Приватбанку, Ощадбанку, ОТП Банку, Укргазбанку, УкрСиббанку, ПУМБ, Райффайзен Банку Аваль, Укрсоцбанку та інших. Практично всі інтернет-банкінги надають стандартний набір послуг для власників пластикових карток, таких як перевірка залишків на карткових рахунках, отримання виписок за операціями, переказ коштів, віддалене управління депозитними рахунками, оплата комунальних послуг та управління лімітами кожної пластикової карти [9].

Основні переваги використання дистанційного обслуговування для банків

Назва	Характеристика
Економічна вигода	Вигода для банку за рахунок скорочення вартості обслуговування клієнтів, оскільки витрати на надання послуг віддаленим клієнтам менші, ніж у відділеннях. Витрати на впровадження системи дистанційного обслуговування можуть окупитися протягом певного часу, особливо коли до них підключається більше клієнтів.
Віддалене обслуговування	Використання технологій, що дозволяють обслуговувати клієнтів дистанційно, таких як термінали та пристрої самообслуговування. Даний підхід є ефективним порівняно з традиційним обслуговуванням у відділеннях, оскільки банк не здатний обслужити велику кількість клієнтів в офісах. Внаслідок цього, пропускну здатність обслуговування збільшується.
Доступність для клієнта	Дистанційне обслуговування розвиває точку присутності банку та забезпечує доступність послуг у будь-якому місці та в будь-який час.
Залучення клієнтів	Можливість залучення клієнтів незалежно від їх географічного розташування, що дає банку доступ до нових сегментів клієнтів та ринків.
Підвищення швидкості та якості обслуговування клієнтів	Збільшення швидкості надання послуг та підвищення якості обслуговування для клієнтів банку.
Точність виконання банківських операцій	Забезпечення високої точності виконання банківських операцій та зменшення кількості помилок, що можуть виникнути, що в свою чергу зменшує операційні ризики для банку.
Можливості вирішення додаткових завдань для банку	Створення можливостей для банку вирішувати додаткові завдання, такі як надання клієнтам оперативної інформації про нові банківські продукти або сповіщення клієнтів про необхідні дії.
Підвищення конкурентоспроможності банку	Збільшення конкурентоспроможності банку завдяки можливості створення нових банківських продуктів та інтеграції банківських послуг з іншими фінансовими послугами, які використовують віддалений доступ до грошових рахунків.

Джерело: Сформовано автором на основі [3], [23], [36].

Крім того, слід відзначити, що новітні фінансові послуги та трансформація фінансового ринку включають ряд інновацій, спрямованих на полегшення та покращення способів фінансових операцій для клієнтів. Наприклад, електронні платежі спрощують процес безготівкових операцій, дозволяючи клієнтам здійснювати трансакції онлайн швидко та ефективно [9]. Мобільний банкінг надає можливість керувати фінансами безпосередньо з мобільного пристрою, роблячи

фінансові послуги більш доступними та зручними для користувачів. Електронні кредити дозволяють отримувати фінансування швидко та без зайвої бюрократії, забезпечуючи збільшення доступності кредитів для широкого кола клієнтів [32]. Слід зауважити, що FinTech рішення впроваджують цифрові технології для поліпшення якості та ефективності управління фінансовими вкладеннями, роблячи їх більш привабливими для інвесторів [30]. Одночасно з цим, зростає увага до кібербезпеки, оскільки цифрові технології також вносять нові ризики. Заходи з кібербезпеки стають необхідними для забезпечення безпеки та конфіденційності фінансових даних клієнтів [11]. Дані трансформації відображають зміну способів, якими люди спілкуються з фінансовими послугами, роблячи їх більш зручними, ефективними та безпечними.

Таким чином, новітні фінансові послуги впливають на фінансовий ринок значним чином, сприяючи його трансформації. Завдяки впровадженню сучасних технологій та інновацій банківські та фінансові установи отримують можливість прискорити обробку операцій, покращити доступність послуг, а також розширити свою клієнтську базу. При цьому з'являється потенціал для створення нових продуктів і послуг, що відповідають сучасним вимогам ринку. Тому новітні фінансові послуги є ключовим фактором у формуванні та розвитку фінансового сектору, сприяючи його трансформації на шляху до більш ефективного та інноваційного майбутнього.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ФІНАНСОВОГО ВІДДІЛУ НЕДРИГАЙЛІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ)

2.1 Загальна характеристика фінансово-господарської діяльності підприємства (на прикладі фінансового відділу Недригайлівської селищної ради)

У сучасному світі, де місцеве самоврядування відіграє ключову роль у розвитку громад та забезпеченні їхнього благополуччя, селищна рада Недригайлівського району є осередком місцевого самоврядування, що забезпечує представництво та виконання інтересів Недригайлівської селищної об'єднаної територіальної громади. Розташована у смт. Недригайлів, Сумська область, вона виконує ключові функції у вирішенні питань місцевого значення та розвитку району. Селище Недригайлів займає центральне місце в Сумській області, розташовуючись на березі річки Сула. Важливою особливістю є його транспортна доступність, оскільки через селище проходить автомобільна дорога державного значення, яка з'єднує міста Суми та Київ. Таке розташування робить селище стратегічно важливим в рамках транспортної інфраструктури області [28].

Дана селищна рада діє відповідно до Конституції України [16], законів та регламентів, які регулюють місцеве самоврядування. Ці правові акти визначають порядок роботи ради, її органів та посадових осіб. Крім того, рада спирається на інші рішення та нормативні акти, які приймаються з метою забезпечення розвитку та ефективного функціонування громади. Завдяки статусу і функціональності, селищна рада стає важливим механізмом вирішення проблем та питань, що стосуються місцевого рівня, відповідаючи за впровадження проєктів розвитку, управління бюджетом та координацію діяльності місцевих структур [24].

Перш за все, необхідно зазначити, що вивчення організаційної структури місцевого самоврядування є важливою складовою розуміння принципів та механізмів його функціонування. Склад та ієрархія органів на місцевому рівні в конкретній територіальній громаді наведено у Додатку А.

Загальна організаційна структура Недригайлівської селищної ради відображає складну систему управління та розподілу обов'язків, спрямовану на забезпечення ефективного функціонування та розвитку територіальної громади. Апарат Недригайлівської селищної ради розподілений на різні відділи, які відповідають за різні аспекти роботи селищної ради та виконавчого комітету. Кожен з цих відділів відповідає за конкретний аспект роботи селищної ради та забезпечує його ефективне виконання. Крім того, важливо зазначити, що виконавчі органи селищної ради мають статус юридичної особи та включають в себе різні відділи, такі як відділ праці та соціального захисту населення, фінансовий відділ тощо.

Слід зазначити, що ключову роль у забезпеченні ефективного управління фінансовими ресурсами та реалізації фінансової політики громади відіграє саме Фінансовий відділ, тому важливим етапом проведення аналізу є організаційна структура даного відділу, що наведена на рис. 2.1.

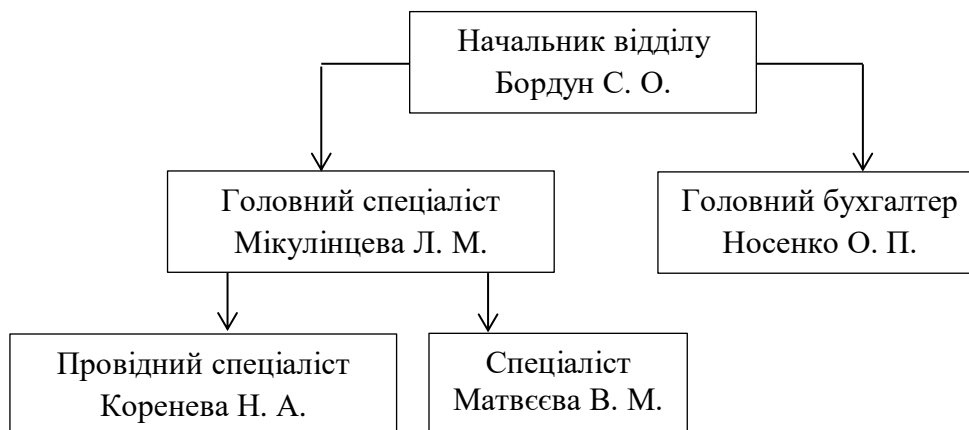

Рис. 2.1. Організаційна структура Фінансового відділу селищної ради

Джерело: Сформовано автором на основі [1].

Організаційна структура Фінансового відділу селищної ради відображає професійний підхід до управління фінансами та забезпечення фінансової стабільності та ефективності управління місцевими фінансами. Відділ має чітку організаційну структуру, а кожен з працівників має відповідальність за виконання конкретних завдань та функцій у межах фінансового відділу. Також присутність головного бухгалтера свідчить про значення фінансової діяльності для селищної ради. Головний бухгалтер відповідає за ведення обліку фінансових операцій та підготовку фінансової звітності, що є ключовим аспектом функціонування фінансового відділу. Крім того, присутність кваліфікованих спеціалістів у складі відділу допомагає забезпечити ефективне управління фінансами та виконання фінансової політики селищної ради.

Таким чином, у сучасних умовах ефективне управління фінансовими ресурсами на місцевому рівні відіграє ключову роль у забезпеченні стабільного розвитку територіальних громад. Спеціалізовані відділи місцевих рад відіграють важливу роль у цьому процесі, забезпечуючи координацію та ефективне використання фінансових ресурсів на рівні громади. Тому необхідно визначити основні параметри діяльності фінансового відділу Недригайлівської селищної ради (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Загальна характеристика Фінансового відділу селищної ради

Інформація	Характеристика
Найменування юридичної особи	Фінансовий відділ Недригайлівської селищної ради
Статус юридичної особи	Не перебуває в процесі припинення
Код ЄДРПОУ	41186238
Дата реєстрації	02.03.2017
Організаційно-правова форма	Орган місцевого самоврядування
Уповноважені особи	Бордун Світлана Олексіївна
Види діяльності	Державне управління загального характеру (КВЕД 84.11)
Місцезнаходження	Україна, 42100, Сумська область, Недригайлівський р-н, смт. Недригайлів, вул. Щebetунів, буд. 7

Джерело: Сформовано автором на основі [1].

В ході проведення дослідження варто звернути окрему увагу на аналіз фінансово-господарської діяльності фінансового відділу Недригайлівської селищної ради за допомогою вертикального аналізу фінансової звітності, щоб виявити тенденції та зрозуміти фактори, що впливають на фінансове становище цього органу місцевого самоврядування. Даний аналіз є ключовим інструментом для оцінки та порівняння фінансових результатів у різні періоди часу. Даний аналіз дозволив виявити динаміку змін у структурі та обсязі доходів та витрат, а також визначити основні тенденції у фінансовій діяльності органу місцевого самоврядування. Повний варіант звіту наведено у Додатку Б.

Вертикальний аналіз фінансово-господарської діяльності фінансового відділу Недригайлівської селищної ради показує зміни в доходах за 2022 та 2023 роки. Для оцінки змін у відносних показниках використовуються наступні формули розрахунку відхилення:

1. Формула розрахунку абсолютного відхилення показників доходу:

$$\text{Абсолютне відхилення} = \text{Показник}_{2023} - \text{Показник}_{2022} \quad (2.1)$$

Наприклад, абсолютне відхилення податкових надходжень:

$$\text{Абсолютне відхилення} = 73171400 - 91367000 = -18\,195\,600$$

Від'ємне абсолютне відхилення в розмірі -18195600 грн. свідчить про значне зниження податкових надходжень у 2023 році порівняно з 2022 роком.

Натомість позитивна динаміка спостерігається у надходженнях від акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів:

$$\text{Абсолютне відхилення} = 1\,079\,700 - 644\,200 = 435\,500$$

Такий результат зумовлений в першу чергу збільшенням обсягів продажу підакцизних товарів, а також покращенням контролю за сплатою податків та підвищенням ставок акцизного податку.

2. Формула розрахунку відносного відхилення показників доходу:

$$\text{Відносне відхилення} = \left(\frac{\text{Показник}_{2023} - \text{Показник}_{2022}}{\text{Показник}_{2022}} \right) * 100\% \quad (2.2)$$

Наприклад, відносне відхилення податкових надходжень:

$$\text{Відносне відхилення} = \left(\frac{73171400 - 91367000}{91367000} \right) * 100\% = -19,91\%$$

Від'ємне відносне відхилення в розмірі -19,91% вказує на значне зниження податкових надходжень, що є наслідком війни, економічних труднощів, а також зменшення ділової активності в регіоні.

Проте, відносне відхилення надходжень від акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів:

$$\text{Відносне відхилення} = \left(\frac{1\,079\,700 - 644\,200}{644\,200} \right) * 100\% = 67,6\%$$

Позитивний показник відносного відхилення вказує на зростання обсягів роздрібною торгівлі підакцизними товарами в регіоні.

З аналізу даних таблиці про доходи бюджету Недригайлівської селищної ради видно, що у 2023 році відбулася значна зміна в порівнянні з 2022 роком. Найбільш відчутне зменшення спостерігається у податкових надходженнях, внутрішніх податках на товари та послуги, акцизному податку з вироблених в Україні підакцизних товарів, а також у власних надходженнях бюджетних установ. Такі зміни пов'язані з різними факторами, такими як початок повномасштабного вторгнення росії на територію України, зокрема Сумської області, зміни в економічній ситуації, рішення щодо оподаткування, а також зміни в законодавстві щодо надходження доходів. Крім того, зменшення акцизного податку може бути наслідком змін у споживчих тенденціях або регулятивних заходів у сфері оподаткування.

З іншого боку, збільшення офіційних трансфертів з державного бюджету, зокрема дотацій і субвенцій, свідчить про збільшення підтримки з боку центрального уряду, що пов'язано з реалізацією нових програм або проєктів, які спрямовані на підтримку соціально-економічного розвитку селища. Таким чином, фінансовий відділ Недригайлівської селищної ради зазнав значних змін у структурі доходів у 2023 році порівняно з попереднім роком. Такі зміни варто проаналізувати та взяти до уваги для подальшого управління фінансовими ресурсами відділу та розробки стратегій фінансового забезпечення місцевого розвитку. На основі проведеного аналізу фінансово-господарської діяльності фінансового відділу Недригайлівської селищної ради слід зобразити основні тенденції його розвитку графічно (рис. 2.2.).

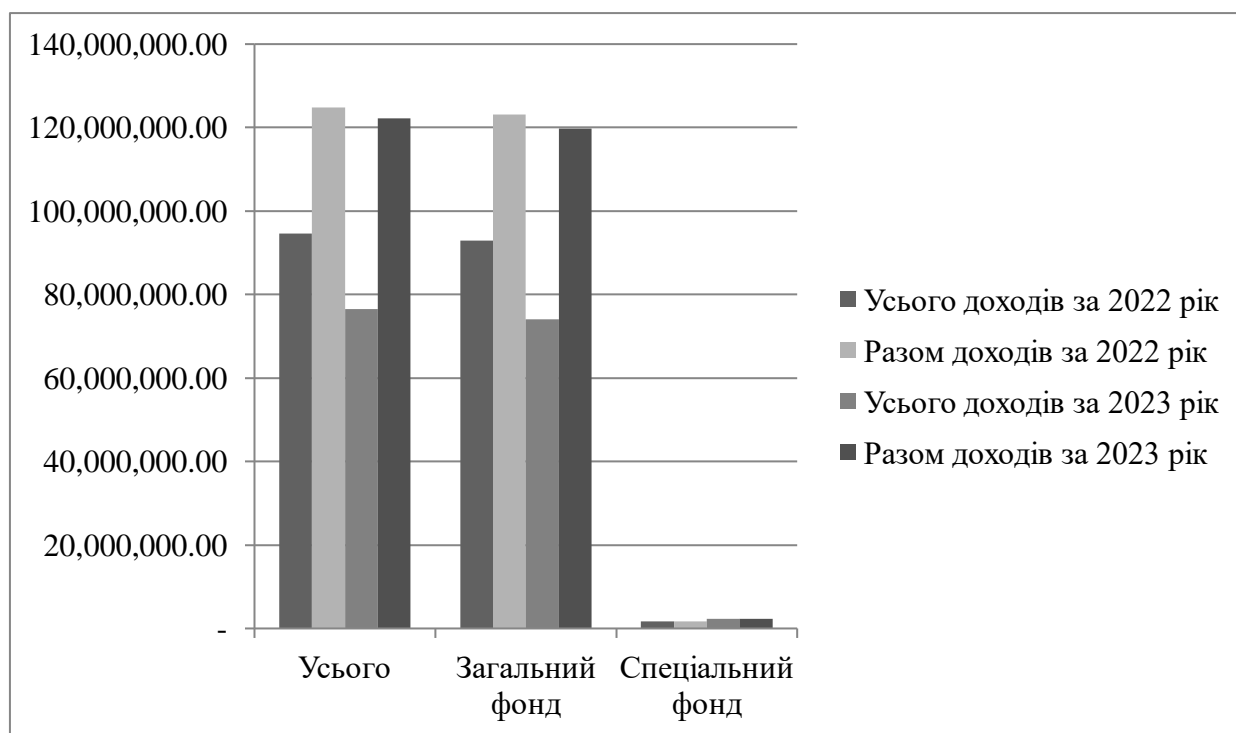

Рис. 2.2. Доходи бюджету Недригайлівської селищної територіальної громади протягом 2023-2022 рр.

Джерело: Сформовано автором на основі [7].

З огляду на графічний матеріал було визначено, що загальний обсяг доходів бюджету с. Недригайлів зменшився у 2023 році порівняно з 2022 роком. У 2023 році усього доходів склав 76,44 млн. грн., що становить менше ніж у 2022 році, коли доходи були на рівні 94,65 млн. грн. Зменшення доходів в основному спостерігається у загальному фонді, де відбулося скорочення на суму 18,52 млн. грн. У спеціальному фонді також зафіксовано певне зменшення, але в меншому обсязі. Однак загальний обсяг доходів залишається значним, незважаючи на зменшення, та підтримує фінансову стабільність селищної територіальної громади, що свідчить про ефективну роботу фінансових органів та розумне використання бюджетних коштів.

Загальна характеристика фінансово-господарської діяльності Фінансового відділу Недригайлівської селищної ради відображає складність та важливість його функцій у забезпеченні стабільності та розвитку місцевого бюджету. Також відділ демонструє здатність забезпечувати стабільність фінансів селищної територіальної громади та виконує свої обов'язки у відповідності з вимогами законодавства щодо фінансової звітності та документообігу. Крім того, відділ проявляє ініціативу у пошуку додаткових джерел фінансування для забезпечення потреб розвитку селищної територіальної громади, що включає привернення інвестицій, отримання дотацій та субвенцій, а також розвиток партнерських відносин.

2.2 Аналіз ефективності використання бюджетних коштів та фінансових ресурсів підприємства (на прикладі фінансового відділу Недригайлівської селищної ради)

В сучасних умовах ефективне використання бюджетних коштів та фінансових ресурсів стає ключовим завданням для будь-якої громадської

установи, особливо для органів місцевого самоврядування. У даному контексті аналіз ефективності використання бюджетних коштів та фінансових ресурсів фінансового відділу Недригайлівської селищної ради стає необхідним і важливим завданням. Дослідження ефективності фінансового управління та раціонального використання ресурсів не лише допомагає оцінити фінансовий стан установи, але й забезпечує оптимізацію бюджетних витрат та підвищення якості надання послуг місцевому населенню.

Протягом 2021-2023 років Недригайлівська селищна рада активно реалізовувала державну політику, особливо в галузі освіти, зосереджуючись на кількох основних напрямках (Додаток В). Однією з ключових цілей є забезпечення ефективного керівництва та управління освітнім процесом на місцевому рівні. Для досягнення цієї мети селищна рада виділяє достатню кількість фінансових ресурсів на функціонування навчальних закладів, оплату праці педагогічних працівників та покращення умов для здобуття освіти.

Ще однією важливою ціллю є створення належних умов для здобуття дошкільної та загальної середньої освіти, що передбачає надання достатнього фінансового забезпечення дошкільним та загальноосвітнім закладам, забезпечення вчителів та учнів необхідними навчальними матеріалами та технічними засобами. Також у фокусі уваги знаходилася підтримка розвитку позашкільної та спортивної освіти. Для цього були видатки на утримання та розвиток комунальних дитячо-юнацьких спортивних шкіл, організацію спортивних заходів та забезпечення дітей спортивними засобами.

Важливим аспектом державної політики є забезпечення доступності освіти для дітей з особливими освітніми потребами. Для цього були створені та фінансово підтримані інклюзивно-ресурсні центри, використовувалася підготовка та підтримка кваліфікованих фахівців, а також проводилися заходи щодо психолого-педагогічного супроводу цих дітей у навчальних закладах.

Використання бюджетних коштів та фінансових ресурсів фінансового відділу Недригайлівської селищної ради для виконання цілей державної політики

№ з/п	Цілі державної політики	Період			Відхилення, %
		2021	2022	2023	
1.	Забезпечення керівництва і управління в галузі освіти. Організація навчально-методичного забезпечення навчальних закладів	626420	671631	719170	14,80636
2.	Забезпечення та створення належних умов для здобуття дошкільної освіти	13229215	14186713	15163940	14,62464
3.	Створення належних умов для здобуття загальної середньої освіти	16080761	17281530	18450529	14,73667
4.	Створення умов для здобуття загальної середньої освіти	25386900	27214756	29147003	14,81119
5.	Створення належних умов для здобуття вихованцями, учнями, слухачами	2804826	3008646	3219733	14,79261
6.	Створення належних умов для надання якісних послуг іншими закладами освіти	1756518	1883947	2016414	14,79609
7.	Створення належних умов для підвищення рівня фізичної підготовленості дітей дитячо-юнацькими спортивними школами	997930	1070381	1145567	14,79432
8.	Створення належних умов для проведення методичної роботи в установах освіти	581600	623595	667709	14,80554
9.	Забезпечення права на якісну освіту дітей з особливими освітніми потребами	116730	125676	133870	14,68346
10.	Проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини з особливим і освітнім і потребами та забезпечення системного кваліфікованого супроводження	1499035	1606966	1721060	14,8112
11.	Створення умов для розвитку дитини з особливим і освітнім і потребам и в закладах загальної середньої освіти	98820	106201	113382	14,73588

Джерело: Сформовано автором на основі [12].

Аналізуючи результати розрахунків, слід відзначити стабільний і значний ріст показників у всіх напрямках освітньої діяльності Недригайлівської селищної ради, що свідчить про успішну реалізацію державної політики у сфері освіти в цьому регіоні. За аналізований період показники в усіх категоріях зросли більш ніж на 14%, що вказує на стійкий та послідовний розвиток та виконання поставлених цілей Недригайлівської селищної ради. Напрямки політики, спрямовані на забезпечення керівництва і управління в галузі освіти, створення умов для здобуття дошкільної та загальної середньої освіти, а також забезпечення послуг у сфері позашкільної та інклюзивної освіти, показали значний прогрес у період зазначений період. Однак, для глибшого розуміння ефективності державної політики варто також проаналізувати додаткові фактори, такі як якість надання освітніх послуг, доступність освіти для всіх верств населення, а також забезпечення учнів та вчителів необхідними ресурсами. Такий аналіз допоможе визначити, наскільки успішно вдається досягати поставлених цілей та розвивати освітню систему в Недригайлівській селищній раді.

Таким чином, ефективне управління фінансами стає надзвичайно важливою складовою успішного функціонування будь-якої організації, включаючи місцеве самоврядування. Недригайлівська селищна рада, як представник місцевої влади, також стикається з необхідністю ефективного управління своїми фінансовими ресурсами для забезпечення потреб громади та реалізації різноманітних програм.

Одним із ключових аспектів управління фінансами є аналіз ефективності використання бюджетних коштів та фінансових ресурсів фінансового відділу (табл. 2.4), що є важливим інструментом для оцінки того, наскільки ефективно використовуються кошти, а також для виявлення можливостей їх оптимізації та покращення (Додаток Г).

Для обчислення відхилення надходжень для виконання бюджетних програм Недригайлівської селищної ради можна скористатися наступною формулою:

$$\text{Відхилення} = \left(\frac{\text{Надходження}_{2023} - \text{Надходження}_{2022}}{\text{Надходження}_{2022}} \right) * 100\% \quad (2.3)$$

Розглянемо більш детально порядок розрахунку відхилення надходжень для виконання бюджетних програм Недригайлівської селищної ради:

1. Заробітна плата:

$$\text{Відхилення} = \left(\frac{868925 - 811322}{811322} \right) * 100\% = 14,811\%$$

Даний показник вказує на зміну обсягу коштів, виділених на заробітну плату у порівнянні з попереднім роком. Позитивне значення відхилення свідчить про зростання заробітної плати у 2023 році порівняно з 2022 роком (зокрема мінімальна зросла до 7100 грн.).

2. Нарахування на оплату праці:

$$\text{Відхилення} = \left(\frac{190701 - 178059}{178059} \right) * 100\% = 14,810\%$$

Цей показник відображає зміну обсягу коштів, призначених для нарахувань на оплату праці, порівняно з попереднім роком. Позитивне значення відхилення свідчить про зростання витрат на нарахування на оплату праці у 2023 році порівняно з 2022 роком.

3. Предмети, матеріали, обладнання та інвентар:

$$\text{Відхилення} = \left(\frac{10313 - 9720}{9720} \right) * 100\% = 14,588\%$$

Даний показник вказує на зміну обсягу коштів, виділених на закупівлю предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю у порівнянні з попереднім роком. Позитивне значення відхилення свідчить про зростання витрат на ці позиції у 2023 році порівняно з 2022 роком.

4. Оплата послуг (крім комунальних):

$$\text{Відхилення} = \left(\frac{9167 - 8640}{8640} \right) * 100\% = 14,587\%$$

Таке відхилення показує зміну витрат на оплату послуг (за винятком комунальних) у порівнянні з попереднім роком. Позитивне значення вказує на зростання витрат на ці послуги у 2023 році порівняно з 2022 роком на 14,5875%.

5. Видатки на відрядження:

$$\text{Відхилення} = \left(\frac{688 - 648}{648} \right) * 100\% = 14,6\%$$

Дане відхилення показує зміну витрат на відрядження у порівнянні з попереднім роком. Позитивне значення вказує на зростання витрат на відрядження у 2023 році порівняно з 2022 роком на 14,66666667%.

6. Інші поточні видатки:

$$\text{Відхилення} = \left(\frac{229 - 216}{216} \right) * 100\% = 14,5\%$$

Це відхилення показує зміну витрат на інші поточні видатки у порівнянні з попереднім роком. Позитивне значення вказує на зростання цих видатків у 2023 році порівняно з 2022 роком на 14,5%.

За результатами аналізу загальне відхилення становить $\left(\frac{1145567 - 1070381}{1070381} \right) * 100\% = 7,02\%$, що вказує на зростання обсягу надходжень для виконання бюджетних програм Недригайлівської селищної ради у 2023 році порівняно з попередніми звітними періодами. Таким чином, динаміка фінансових результатів селищної ради є позитивною, що вказує на ефективність фінансової стратегії, оптимізації витрат та збільшення доходів від податків.

У контексті Недригайлівської селищної ради, аналіз ефективності використання бюджетних коштів та фінансових ресурсів фінансового відділу дозволить зрозуміти, які програми та напрями діяльності потребують додаткового фінансування, а які можуть бути оптимізовані чи переглянуті з метою більш ефективного використання ресурсів. Такий аналіз сприятиме збалансованому розподілу фінансових ресурсів та підвищенню ефективності діяльності селищної ради в цілому.

Надходження Недригайлівської селищної ради для виконання визначених
бюджетних програм

№ з/п	Найменування	Період			Відхилення, %
		2021	2022	2023	
1.	Заробітна плата	756830	811322	868925	14,81112
2.	Нарахування на оплату праці	166100	178059	190701	14,81096
3.	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	9000	9720	10313	14,58889
4.	Оплата послуг (крім комунальних)	8000	8640	9167	14,5875
5.	Видатки на відрядження	600	648	688	14,66667
6.	Оплата водопостачання та водовідведення	400	432	458	14,5
7.	Оплата електроенергії	15200	16416	17417	14,58553
8.	Оплата природного газу	33000	35640	37814	14,58788
9.	Оплата інших енергоносіїв та інших комунальних послуг	5000	5400	5729	14,58
10.	Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не внесені до заходів розвитку	3600	3888	4125	14,58333
11.	Інші поточні видатки	200	216	229	14,5

Джерело: Сформовано автором на основі [12].

Отже, аналізований період відзначається стабільною тенденцією зростання надходжень протягом трьох останніх років (2021-2023 рр.). Серед всіх видів надходжень особливо варто відзначити зростання заробітної плати та нарахувань на оплату праці, що свідчить про можливість розвитку та збільшення соціальних витрат у місцевому бюджеті. Крім того, невелике відхилення у показниках надходжень на різних напрямках свідчить про рівномірний розвиток різних сфер діяльності селищної ради. Однак важливо підкреслити необхідність подальшого контролю за використанням цих коштів з метою забезпечення їх ефективного та

цільового використання. Загальна сума надходжень за рік 2023 року складає 1,14 млн. грн., що є показником стабільного зростання фінансових ресурсів селищної ради.

Результативні показники бюджетної програми Недригайлівської селищної ради є важливими орієнтирами для оцінки ефективності функціонування освітньої системи та соціальних аспектів у галузі освіти (табл. 2.4).. Аналіз виконання цих показників є важливим для визначення ефективності використання бюджетних коштів і розробки подальших стратегій управління освітньою сферою (Додаток Д). Враховуючи зміни у цих показниках протягом років, можна визначити напрямки подальших дій для покращення якості освіти та задоволення потреб мешканців Недригайлівської селищної ради.

Таблиця 2.4

Показники результативності бюджетної програми Недригайлівської селищної ради

№ з/п	Показники	Одиниця виміру	Затверджено у паспорті бюджетної програми	Фактичні результативні показники	Відхилення
1.	Кількість навчальних закладів	одн.	3	3	
2.	Кількість класів всього в т.ч.	одн.	45	42	
3.	Кількість запасних працівників	ставок	211,17	207,75	3,42
4.	Кількість учнів, що навчаються в загальноосвітніх навчальних закладах	осіб	763	763	
5.	Середньомісячна заробітна плата на одного працівника	грн.	7497	7497	

Джерело: Сформовано автором на основі [12].

Зважаючи на аналіз показників результативності бюджетної програми Недригайлівської селищної ради, слід зробити висновок, що більшість показників

результативності бюджетної програми в Недригайлівській селищній раді є задовільними. Згідно зі затвердженими планами, у районі має бути 3 навчальних заклади. Фактично ця кількість відповідає затвердженому показнику, що свідчить про відповідність плану реальності. Згідно планів, у навчальних закладах має бути 45 класів. Проте фактично виявлено лише 42 класи, що вказує на незначне зниження кількості класів у порівнянні з планом, що може бути зумовлене різними факторами, такими як демографічні зміни або організаційні перетворення в системі освіти. План передбачає наявність 211,17 ставок запасних працівників, з них 114,47 ставок педагогічного персоналу та 96,7 ставок робітників. Фактичні дані показують, що ці показники складають відповідно 207,75, 117,55 та 90,2 ставок, що свідчить про незначне відхилення від плану у кількості працівників, проте загальний рівень персоналу залишається в межах прийнятних нормативів. Крім того, заробітна плата встановлена на рівні 7497 грн. і фактичні дані показують, що цей показник відповідає затвердженому значенню, що свідчить про стабільність у фінансовому забезпеченні працівників.

Узагальнюючи результати аналізу ефективності використання бюджетних коштів та фінансових ресурсів фінансового відділу Недригайлівської селищної ради, можна сказати, що робота у цьому напрямку є успішною. Стабільний та значний ріст показників у всіх сферах освітньої діяльності свідчить про ефективне використання бюджетних ресурсів та правильно спрямовані фінансові зусилля. Зростання заробітної плати та нарахувань на оплату праці, а також стабільна тенденція зростання надходжень, свідчать про успішну стратегію фінансового управління. Проте, необхідно зазначити, що для забезпечення подальшого сталого розвитку освітніх програм та ефективного використання фінансових ресурсів, важливо продовжувати контроль та оптимізацію витрат, що допоможе підтримувати позитивний фінансовий тренд і забезпечити високу якість освіти для мешканців Недригайлівської селищної ради.

2.3 Фінансові інструменти та методи управління ризиками на підприємстві (на прикладі фінансового відділу Недригайлівської селищної ради)

В умовах постійних змін на фінансовому ринку та викликів, що ставляться перед публічними установами, ефективне управління ризиками є важливою складовою успішного функціонування будь-якого фінансового відділу. Особливо це стосується органів місцевого самоврядування, таких як Недригайлівська селищна рада, які повинні забезпечувати стабільність та ефективне використання фінансових ресурсів для забезпечення потреб громади. Фінансові інструменти та методи управління ризиками стають ключовими для досягнення цих цілей, тому вивчення їх функціонування та впровадження стає актуальним завданням для фінансового відділу Недригайлівської селищної ради.

Таблиця 2.5

Фінансові інструменти та методи управління ризиками фінансового відділу Недригайлівської селищної ради

№	Назва заходів	Характеристика
1.	Управління бюджетними коштами та оцінка їх ефективності	Забезпечення ефективного та цільового використання бюджетних коштів, координація роботи з розпорядниками та одержувачами коштів
2.	Контроль за своєчасним поверненням кредитів та позик	Здійснення контролю за поверненням до бюджету коштів, отриманих у вигляді кредитів та позик
3.	Забезпечення доступності інформації про бюджет	Публікація інформації про бюджетні програми та показники відповідно до вимог законодавства
4.	Забезпечення потреб у коштах на оплату праці	Здійснення розрахунків за працю та комунальні послуги у межах бюджетних асигнувань
5.	Проведення розрахунків за комунальні послуги та енергоносії	Організація оплати за комунальні послуги та енергоносії для бюджетних установ
6.	Укладання договорів на послуги комунального забезпечення	Укладання договорів на послуги комунального забезпечення в межах виділених бюджетних коштів
7.	Керування чисельністю працівників та видатки на заробітну плату	Утримання чисельності працівників та розрахунки на їх заробітну плату у визначених межах бюджетних асигнувань

Джерело: Сформовано автором на основі [21].

Управління фінансами та бюджетом є одним із найважливіших аспектів діяльності Недригайлівської селищної ради. Відправною точкою для цього розділу є прийняття рішень щодо затвердження бюджетних призначень, міжбюджетних трансфертів та розподілу витрат на місцеві та регіональні програми. Згідно з відомостями, наданими у рішенні, бюджетні показники на 2024 рік визначені з урахуванням відповідності вимогам Бюджетного кодексу України та законодавства про місцеве самоврядування.

Прийняття рішення про визначення доходів та видатків бюджету на 2024 рік є важливим етапом у фінансово-господарській діяльності та при здійсненні управління бюджетом Недригайлівської селищної ради. Відповідно до частини 23 пункту 1 статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [22], це рішення повинно відповідати строгим вимогам щодо планування фінансових ресурсів та забезпечення реалізації програм та проєктів на користь громади.

Ухвалене рішення пропонує конкретні показники щодо доходів та видатків бюджету селищної територіальної громади на наступний рік. Зазначені доходи розподіляються між загальним та спеціальним фондами, а також визначаються оборотний та резервний фонди, які мають забезпечити ефективне управління фінансовими ресурсами. Зокрема, згідно з додатком 1 до цього рішення, було визначено доходи у сумі 136226009 грн., з них доходи загального фонду становлять 133725925 грн., а доходи спеціального фонду складають 2500084 грн. Також визначено видатки у тій же сумі 136226009 грн., зокрема видатки загального фонду становлять 133345925 грн., а видатки спеціального фонду – 2880084 грн. . Крім цього, рішення враховує можливість профіциту та дефіциту бюджету, що відображає фінансові можливості та обсяги планованих витрат. Профіцит за загальним фондом та дефіцит за спеціальним фондом є ключовими показниками, які визначають фінансову стійкість та здатність громади забезпечувати свої функції та завдання. Тому на 2024 рік відділом було визначено

профіцит за загальним фондом бюджету у сумі 380000 грн., в той час як дефіцит за спеціальним фондом становить таку саму суму, згідно з додатком 2 до цього рішення. У свою чергу встановлено оборотний залишок бюджетних коштів у розмірі 500000 грн., що становить 0,4% видатків загального фонду бюджету, а також резервний фонд у розмірі 1000000 грн., що становить 0,7% видатків загального фонду бюджету, були також визначені відповідно до наведеного пункту рішення [21].

Важливим кроком управління фінансами та бюджетом Недригайлівської селищної територіальної громади є затвердження бюджетних призначень на 2024 рік для головних розпорядників коштів, враховуючи відповідальних виконавців за бюджетними програмами. Міжбюджетні трансферти згідно з додатком 5 до цього рішення, затверджені на наступний рік, встановлено на рівні 16,75 млн. грн. згідно з додатком 7 до цього рішення. Вони відіграють важливу роль у фінансуванні різних програм та проєктів.

Крім того, розподіл витрат бюджету на реалізацію місцевих та регіональних програм є стратегічним етапом управління фінансами, що визначає пріоритети розвитку громади та забезпечує ефективне використання бюджетних ресурсів для досягнення соціальних та економічних цілей. Тому було прийнято рішення щодо складу та джерел формування загального фонду бюджету селищної територіальної громади на 2024 рік. Зазначено, що до доходів цього фонду включаються всі доходи, визначені відповідно до статті 64 Бюджетного кодексу України [6], а також трансферти, передбачені відповідно до статей 97 та 101 Кодексу, за винятком субвенцій, зазначених у статті 69-1 та частині першій статті 71 Бюджетного кодексу України. Також було ухвалено рішення про джерела формування спеціального фонду бюджету селищної територіальної громади на 2024 рік. Зазначено, що доходами для цього фонду є надходження, передбачені відповідно до статті 69-1 Бюджетного кодексу України, а фінансування

забезпечується засобами, визначеними відповідно до пункту 10 частини 1 статті 71 Бюджетного кодексу України.

Слід зазначити, що відповідно до положень статей 43 та 73 Бюджетного кодексу України, встановлено право фінансовому відділу Недригайлівської селищної ради на отримання позик у визначеному порядку, що встановлено Кабінетом Міністрів України. Дані позики призначені для покриття тимчасових касових розривів бюджету селищної територіальної громади, пов'язаних із забезпеченням захищених видатків загального фонду. Отримання позик передбачено у межах поточного бюджетного періоду за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку на умовах договору без нарахування відсотків за користування цими коштами. Відповідно до умов договору, позичені кошти повинні бути повернуті до кінця поточного бюджетного періоду.

Таким чином, фінансовий відділ Недригайлівської селищної ради відіграє важливу роль у керуванні фінансами та бюджетом. Основні напрями його роботи включають управління бюджетними коштами, контроль за їхнім використанням та поверненням, а також забезпечення доступності інформації про фінансові процеси. Крім того, даний відділ відповідає за планування та виконання бюджетних програм, здійснення контролю за фінансовими операціями та розрахунками. Важливою частиною його роботи є забезпечення фінансової дисципліни та відповідність витрат бюджету законодавчим нормам та стандартам. Крім того, відділ виконує функції з управління бюджетними позиками та розподілу фінансових ресурсів для забезпечення потреб громади.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ВІДДІЛУ НЕДРИГАЙЛІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ

3.1 Шляхи покращення та методи оптимізації управління фінансового відділу Недригайлівської селищної ради

В умовах постійних змін у суспільстві та вимог до ефективного управління фінансами, важливою є постійна адаптація та вдосконалення фінансових процесів в органах місцевого самоврядування. Фінансовий відділ є ключовим елементом управління бюджетними ресурсами місцевої громади, який відповідає за раціональне та ефективне використання коштів для забезпечення потреб жителів та розвитку території. У зв'язку з цим, розгляд перспективних напрямків вдосконалення фінансового відділу Недригайлівської селищної ради має велике значення для подальшого успішного функціонування та розвитку місцевої громади.

Місцеві бюджети виступають основним фінансовим рівнем місцевого самоврядування, маючи важливе значення в бюджетній системі країни. Процес формування та розподілу видатків у цих бюджетах наявним складом та порядком їх використання. Додаткова частина місцевих бюджетів відображає вплив економічних і соціальних процесів на місцевому рівні, після того як усі видатки цих бюджетів прямо відображають інтереси населення та мають вагомий роль у формуванні загального соціального стану держави [10]. Це стосується рівня життя, освіти, медичних послуг, а також культурних, спортивних та соціальних заходів, які сприяють загальному добробуту та благополуччю населення.

У даному контексті оптимізація використання бюджетних коштів фінансового відділу Недригайлівської селищної ради передбачає не лише раціональне спрямування видатків, але й удосконалення системи управління

фінансами на місцевому рівні. Це означає не тільки ефективне використання наявних фінансових ресурсів, але й пошук нових джерел фінансування та впровадження інноваційних методів управління бюджетом. цьому, важливо забезпечити прозорість та ефективність процесів планування, моніторингу та аналізу використання коштів, що сприятиме усуненню зайвих витрат та підвищити контроль за фінансовими потоками. Крім того, важливо активно залучити громадськість до процесу формування та моніторингу бюджету, щоб забезпечити більшу відкритість та відповідальність перед громадою. Додатково, необхідно акцентувати увагу на розвитку механізмів ефективного управління фінансовими ресурсами, включаючи впровадження сучасних інформаційних технологій та автоматизацію фінансових процесів, що дозволяє оптимізувати роботу фінансового відділу, підвищити швидкість та точність обробки фінансової інформації, а також забезпечити збереження даних та забезпечити їх конфіденційність.

Необхідність розробки та впровадження удосконалень у систему управління фінансовими ресурсами фінансового відділу Недригайлівської селищної ради обумовлена низкою чинників, зокрема динамікою зміни складу та структури видатків бюджету селищної ради (рис. 3.1), а також постійною потребою в оптимізації витрат, підвищенні ефективності використання бюджетних коштів, та забезпеченні збалансованості між соціально-економічними потребами громади та обмеженими фінансовими ресурсами (Додаток Г).

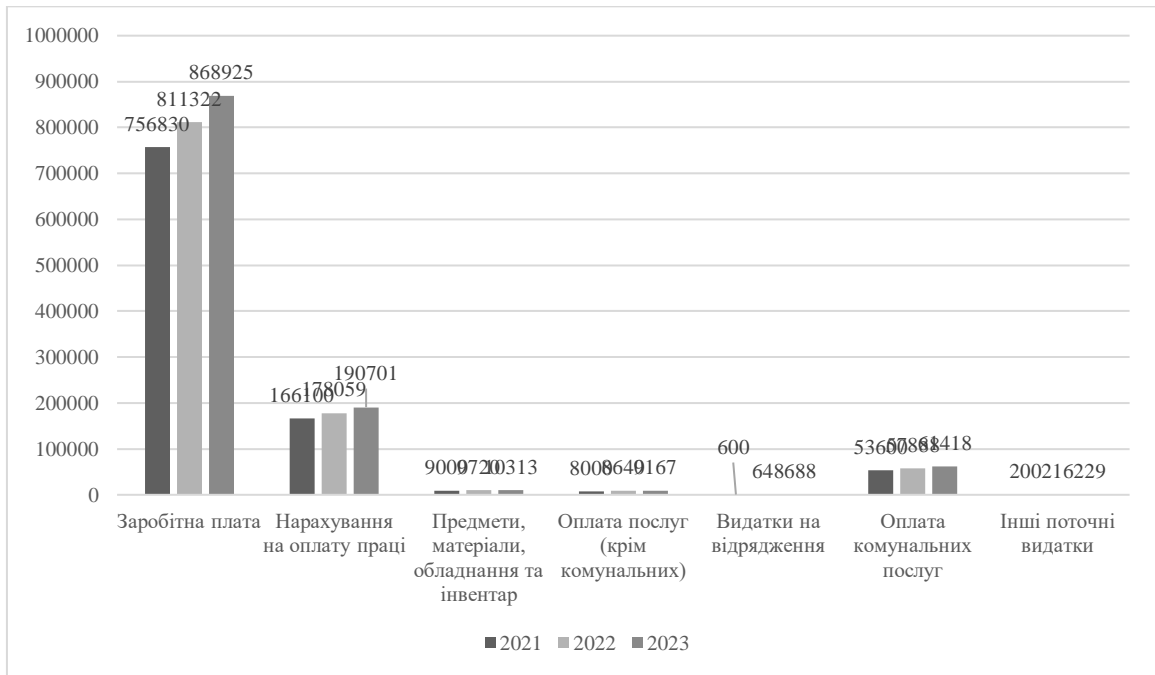

Рис. 3.1. Склад та структура видатків бюджету Недригайлівської селищної ради протягом 2021-2023 рр.

Джерело: Сформовано автором на основі [12].

На основі даних таблиці слід зробити відповідні висновки щодо складу та структури видатків бюджету Недригайлівської селищної ради протягом 2021-2023 років. Загальний рівень видатків за аналізований період має тенденцію до зростання, що свідчить про підвищення обсягів діяльності та розвитку Недригайлівської селищної ради. Видатки на заробітну плату та нарахування на оплату праці зумовлені, перш за все, зі збільшенням штату працівників, а також з плановим підвищенням рівня оплати праці. Видатки на предмети, матеріали, обладнання та інвентар також зросли, що свідчить про потребу Недригайлівської селищної ради в модернізації обладнання та забезпеченні робочих процесів необхідними ресурсами. Оплата комунальних послуг також показує стабільне зростання, що пов'язане зі збільшенням кількості об'єктів, які обслуговує селищна рада, крім того, це обумовлено зростанням тарифів на комунальні послуги.

Отже, аналіз структури видатків бюджету Недригайлівської селищної ради вказує на те, що селищна рада звертає увагу на розвиток і підвищення

ефективності своєї діяльності, але водночас потребує контролю за ростом витрат та їх оптимізації для забезпечення ефективного використання бюджетних коштів. Таким чином, для оцінки стану виконання видаткової частини бюджету (рис. 3.2) Недригайлівської селищної ради важливо проаналізувати їх спрямування та обсяги використання на потреби селищної ради та забезпечення якісного та своєчасного виконання цілей державної політики (Додаток В).

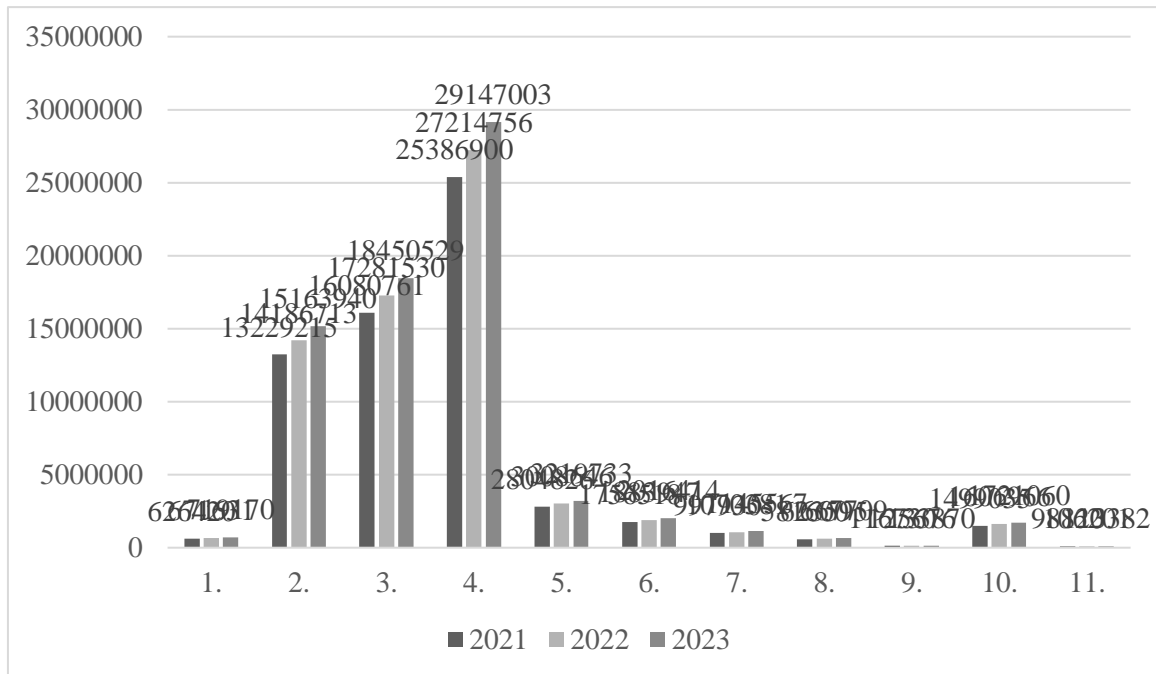

Рис. 3.2. Динаміка виконання видаткової частини бюджету Недригайлівської селищної ради для виконання цілей державної політики

Джерело: Сформовано автором на основі [12].

Таким чином, відзначається невідповідність між рівнем доходів бюджету Недригайлівської селищної ради та їхніми реальними потребами у фінансуванні видатків, що призводить до труднощів у виконанні державної політики на місцевому рівні. Слід відзначити, що незважаючи на великий обсяг делегованих повноважень, бюджету Недригайлівська селищна рада має обмежені фінансові можливості для їхнього ефективного виконання. Зростання видатків на соціально спрямовані програми не завжди передбачає очікувані позитивні зміни в рівні

якості життя громадян. Крім того, система освіти також потребує перегляду та оптимізації, особливо у контексті розподілу фінансових ресурсів для підтримки досягнення бажаних соціальних результатів. Необхідно активізувати заходи зі стабілізації видаткового фонду бюджету та забезпечення стабільності й прозорості у його використанні [20].

3.2 Рекомендації щодо вдосконалення управління фінансами та контролю за витратами фінансового відділу Недригайлівської селищної ради

Управління фінансами та контроль за витратами є ключовими аспектами ефективного функціонування будь-якої організації, включаючи громадські установи, такі як Недригайлівська селищна рада. Оптимальне використання фінансових ресурсів та забезпечення їх ефективного витрачання є важливим завданням для забезпечення стабільності та розвитку громади. У цьому контексті, розробка та впровадження рекомендацій з удосконалення управління фінансами та контролю за витратами стає критичною для забезпечення фінансової стійкості та відповідності законодавству. Дієві заходи у цьому напрямку сприятимуть оптимізації витрат, підвищенню ефективності використання бюджетних ресурсів та покращенню фінансової транспарентності, що сприятиме загальному розвитку селища та підвищенню якості наданих громадських послуг.

У огляду на те, що наразі відзначається невідповідність між рівнем доходів бюджету Недригайлівської селищної ради та реальними потребами у фінансуванні видатків, що ускладнює виконання державної політики на місцевому рівні. Бюджет селищної ради, попри значний обсяг делегованих повноважень, має обмежені фінансові можливості для ефективного їх виконання. Зростання витрат на соціально спрямовані програми не завжди призводить до очікуваних позитивних змін у рівні якості життя громадян. Крім того, система освіти потребує перегляду та оптимізації, особливо у контексті розподілу фінансових ресурсів для

досягнення бажаних соціальних результатів. Активізація заходів зі стабілізації видаткового фонду бюджету та забезпечення стабільності й прозорості у його використанні стає надзвичайно важливою.

На основі проведеного аналізу слід розглянути наступні перспективні напрямки вдосконалення фінансового відділу Недригайлівської селищної ради таб. 3.1.

Таблиця 3.1

Напрямки вдосконалення підприємства

Напрямок вдосконалення	Характеристика
Впровадження програмно-цільового методу бюджетування	Перехід до програмно-цільового методу бюджетування може допомогти встановити прямий зв'язок між цілями соціально-економічного розвитку та напрямками використання бюджетних коштів, що дозволить оптимально розподілити фінансові ресурси та забезпечити їх ефективне використання для досягнення конкретних результатів.
Забезпечення інтересу розпорядників бюджетних коштів	Важливо створити механізми, які стимулюють зацікавленість учасників управління бюджетними коштами при їх ефективному та цільовому використанні, що включає в себе розвиток системи мотивації та навчання персоналу, а також впровадження системи контролю та звітності.
Посилення управлінської діяльності	Неможливо вирішити проблему невизначеності у прийнятті управлінських рішень за рахунок підвищення прозорості та об'єктивності процесу управління бюджетними коштами, що включає в себе впровадження системи моніторингу та оцінки ефективності витрат, а також розробку стратегічних планів і цільових програм.

Джерело: Сформовано автором на основі [40], [32], [37].

Реалізація на практиці запропонованих заходів сприятиме оптимізації управління фінансовими ресурсами Недригайлівської селищної ради. Крім того, визначені перспективні напрямки сприяють досягненню більш ефективних результатів у реалізації соціально-економічних цілей селищної ради.

Таким чином, фінансовий відділ Недригайлівської селищної ради має потенціал для реалізації програмно-цільового методу бюджетування, що

сприятиме оптимізації видатків та зміцненню фінансової спроможності місцевих бюджетів. Важливим аспектом є підтримка фінансової стабільності регіонів, спрямована на розвиток людського капіталу, інноваційних технологій та підвищення соціальних стандартів життя населення. Потрібно також звернути увагу на ефективне використання бюджетних коштів, забезпечуючи прозорість та об'єктивність управління ними.

У контексті бюджетної децентралізації необхідно застосовувати принцип державно-приватного партнерства для залучення додаткових джерел фінансування програм, не перевантажуючи місцевий бюджет. Такий підхід дозволить ефективно управляти майном, розвивати проектне фінансування та створювати нові робочі місця, сприяючи соціально-економічному розвитку регіону.

Аналіз ієрархії визначає пріоритети в реалізації бюджетних програм, що дозволяє ефективно розподіляти обмежені фінансові ресурси від найважливіших до менш пріоритетних напрямків. Застосування цього методу допомагає побудувати прозорий алгоритм прийняття рішень і забезпечує ефективне використання коштів місцевих бюджетів у стратегічному плануванні.

ВИСНОВОК

Розвиток фінансової системи України є ключовим елементом стабільного та ефективного функціонування економіки країни. Заснована на принципах ринкової економіки, фінансова система є механізмом управління фінансовими ресурсами, який забезпечує ефективну регуляцію фінансових відносин та сприяє зростанню економіки. Проте, розвиток фінансової системи української держави стикається з низкою проблем, які вимагають комплексного підходу до їх вирішення. Зокрема, це стосується необхідності адаптації до змін у міжнародному та внутрішньому середовищі, покращення механізмів фіскальної, грошово-кредитної та кредитної політики, а також забезпечення прозорості та ефективності управління фінансовими ресурсами. Застосування передових фінансових технологій та інновацій має величезний потенціал у розв'язанні цих проблем, сприяючи покращенню доступності фінансових послуг, прискоренню обробки операцій та створенню нових продуктів, що відповідають потребам ринку.

В першому розділі роботи було розглянуто сутність поняття «фінансова система» та його структуру, досліджено проблеми функціонування складових елементів фінансової системи, також було визначено, який вплив мають новітні фінансові послуги на трансформацію фінансового ринку України.

В другому розділі розглянуто загальну характеристику підприємства (на прикладі фінансового відділу Недригайлівської селищної ради), та визначено, що загальна характеристика фінансово-господарської діяльності Фінансового відділу Недригайлівської селищної ради відображає складність та важливість його функцій у забезпеченні стабільності та розвитку місцевого бюджету. Відзначено, що стабільний і значний ріст показників у всіх напрямках освітньої діяльності Недригайлівської селищної ради, що свідчить про успішну реалізацію державної політики у сфері освіти в цьому регіоні. Аналіз ефективності використання

бюджетних коштів та фінансових ресурсів фінансового відділу дозволив зрозуміти, які програми та напрями діяльності потребують додаткового фінансування, а які можуть бути оптимізовані чи переглянуті з метою більш ефективного використання ресурсів. Узагальнюючи результати аналізу ефективності використання бюджетних коштів та фінансових ресурсів фінансового відділу Недригайлівської селищної ради, можна сказати, що робота у цьому напрямку є успішною.

Проведений в ході дослідження аналіз фінансово-господарської діяльності фінансового відділу Недригайлівської селищної ради дає змогу зрозуміти складність та важливість його ролі у забезпеченні ефективного функціонування та розвитку місцевого бюджету. Загальна організаційна структура селищної ради, розподілена на різні відділи, свідчить про спрямованість на досягнення конкретних цілей та функцій, які необхідні для забезпечення стабільності та розвитку селища. Аналіз фінансових показників, зокрема зростання надходжень протягом трьох останніх років, свідчить про успішне виконання поставлених цілей та ефективне управління фінансовими ресурсами. Однак, необхідно підкреслити важливість подальшого контролю за використанням цих коштів для забезпечення їх ефективного та цільового використання. Проте, незначні відхилення від планових показників потребують подальшого аналізу та внесення коректив для забезпечення ефективності розподілу ресурсів та досягнення стратегічних цілей.

Крім того, рішення щодо прийняття бюджетних призначень та розподілу витрат Недригайлівської селищної ради визначають конкретні показники доходів та видатків бюджету на наступний рік, а також розподіл цих коштів між загальним та спеціальним фондами. Важливим етапом управління фінансами селищної ради є також розподіл витрат на реалізацію місцевих та регіональних програм, що визначає пріоритети розвитку громади та забезпечує ефективне використання бюджетних ресурсів. Фінансові інструменти та методи управління ризиками використовуються для забезпечення стабільності та ефективного управління

фінансовими ресурсами. Врахування вимог Бюджетного кодексу України та законодавства про місцеве самоврядування допомагає забезпечити високий рівень управління фінансами та бюджетом.

В третьому розділі роботи, досліджено шляхи покращення та методи оптимізації управління фінансового відділу Недригайлівської селищної ради, також було визначено напрямки вдосконалення підприємства.

У даному контексті, перспективні напрями удосконалення фінансового відділу Недригайлівської селищної ради орієнтовані на впровадження програмно-цільового методу бюджетування з метою оптимізації бюджетних асигнувань та підвищення ефективності фінансових процесів. З метою забезпечення фінансової стабільності та соціально-економічного розвитку регіону, слід акцентувати увагу на спрямуванні бюджетних ресурсів на пріоритетні завдання, такі як розвиток людського капіталу, впровадження інноваційних технологій та підвищення соціальних стандартів життя населення. Додатково, застосування принципів державно-приватного партнерства та аналізу ієрархії може сприяти ефективному управлінню фінансовими ресурсами та забезпечити прозорість та об'єктивність управління місцевим бюджетом. В розумінні реалізації цих напрямів, удосконалення фінансового відділу відобразиться на зміцненні фінансової стабільності Недригайлівської селищної ради та сприятиме покращенню якості життя мешканців регіону.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Апарат Недригайлівської селищної ради. Недригайлівська громада, 2023. С. 5. URL: <https://nedrygaylivska-gromada.gov.ua/aparat-nedrigajlivskoi-selischnoi-radi-1523702005/>

1. Безпалій Р. В. Фінтех-інновації: передумови становлення та сучасні тенденції. Інвестиції: практика та досвід, 2021. № 2. С. 44-49.

2. Белінська Г. В. Ринок фінансових інновацій: сутність, особливості та передумови створення. Наукові праці НДФІ. 2016. № 1. С. 137-149.

3. Білошапка В. С., Охрименко І. Б. Участь центрального банку у підвищенні фінансової грамотності в контексті впровадження технологій дистанційного банкінгу. Сучасна молодь в світі інформаційних технологій: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Секція: Впровадження інновацій та сучасних технологій, 2023. С. 43-45. URL: https://dspace.ksaeu.kherson.ua/bitstream/handle/123456789/8468/mat_konf_1905.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=45

4. Бобришев Є.С. Роль фінансових технологій у формуванні стратегії розвитку національної економіки в умовах глобалізації. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Економічні науки, 2023. № 3(70). С. 149-153. DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/70-21>

5. Бюджетний кодекс України від 01.01.2024, № 2456-VI. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>

6. Бюджет. Недригайлівська громада. 2023. URL: <https://nedrygaylivska-gromada.gov.ua/bjudzhet-1523790872/>

7. Ведута Л. Л. Вдосконалення фінансових інструментів країни в умовах інтеграції світових фінансових ринків. Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи: IV Міжнародна науково-практична конференція. НТУ «КПІ ім. І.

Сікорського», 2023. С. 96. URL: <https://confmanagement-proc.kpi.ua/article/view/279807>

8. Гнидюк І. В., Складанюк М. С. Розвиток Digital-технологій на ринку фінансових послуг України в умовах воєнного стану. Електронне фахове видання «Економіка та суспільство». 2022. № 42. С. 7. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1642>

9. Гупаловська М. Б. Шляхи підвищення ефективності видатків місцевих бюджетів України. Ефективна економіка, 2019. № 10. С. 7. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.10.52>

10. Данилишин В., Синиця С. Діджиталізація на ринку фінансових послуг: сутність та значення для економіки України в умовах сьогодення. Трансформаційна економіка, 2023. № 3(03). С. 16-20. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-3-3>

11. Звіт про виконання паспорта бюджетної програми місцевого бюджету. Недригайлівська громада, 2023. URL: <https://nedrygaylivska-gromada.gov.ua/zvit-pro-vikonannya-pasporta-bjudzhetnoi-programi-miscevogo-bjudzhetu-1523791568/>

12. Каличева Н. Є. Концептуальні основи формування стратегії розвитку вітчизняної економіки в умовах динамічності глобального економічного простору. Видавництво Іванченка І. С., 2023. С. 34-50.

13. Катан, Л. І., Лисуха, І. В. Ринки фінансових послуг як складова фінансової системи України. Глобальні принципи фінансового, облікового та аналітичного забезпечення аграрного сектора економіки: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., ХНАУ, 2018. С. 125-127.

14. Кийда Л. І., Шевченко Н. І. Особливості реалізації державної митної політики в Україні. Державне управління: удосконалення та розвиток. Дніпровський державний аграрно-економічний університет. ТОВ «ДКС Центр», 2020. № 4. С. 6. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2156-2020.4.66>

15. Конституція України від 01.01.2020, № 27-IX. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
16. Котис Н. Імплементация інструментарію логістичного менеджменту у практику управління розвитком вітчизняних домогосподарств. ТНЕУ, 2018. 108-С. 111.
17. Лободіна З. М. Проблеми запровадження програмно-цільового методу управління бюджетними коштами на місцевому рівні. Другі наукові читання пам'яті С. І. Юрія: збірник наукових праць. ТНЕУ. 2016. С. 68-71. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/13127>
18. Маршук Л., Мовчан Д., Покойовий О. Особливості фінансової системи в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство, 2022. № 37. С. 6. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-61>
19. Михайленко С., Зубріліна В. Сучасні проблеми та пріоритетні напрямки формування видатків місцевих бюджетів. Світ фінансів. 2015. № 4. С. 65-75.
20. Нечипоренко А. В., Рибалкіна А. О. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. Ефективна економіка, 2020. С. 7. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.11.85>
21. Про бюджет Недригайлівської селищної територіальної громади на 2024 рік. Недригайлівська громада, 2023. С. 4. URL: <https://nedrygaylivska-gromada.gov.ua/proekt-bjudzhetu-14-26-11-11-12-2023/>
22. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 16.03.2024, № 3603-IX. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
23. Радіонова Н. Й., Терещук В. В. Розрахункові операції за допомогою дистанційних банківських послуг: переваги та недоліки. Ефективна економіка, 2016. № 2. С. 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?Op=1&z=4784>

24. Регламент Недригайлівської селищної ради. Недригайлівська громада, 2023. С. 26. URL: <https://nedrygaylivska-gromada.gov.ua/reglament-13-13-06-20-11-2020/>
25. Регулятори фінансового ринку затвердили Стратегію розвитку фінансового сектору України до 2025 року. Національний банк України, 2023. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/develop-strategy>
26. Савченко В., Кононенко Л., Гай О. Використання статистичних методів та фінансового аналізу для інформаційного забезпечення суб'єктів фінансового ринку. Наука і техніка сьогодні, 2024. № 2(30). С. 428-437. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-2\(30\)](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-2(30))
27. Свиноус І. В., Желавський О. Б., Нянько В. М. Інвестиційна діяльність суб'єктів господарювання у сфері агробізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти. ТОВ «ТРОПЕА», 2023. С. 408. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/9740>
28. Селище Недригайлів. Історична довідка. Недригайлівська громада, 2023. URL: <https://nedrygaylivska-gromada.gov.ua/istorichna-dovidka-1523613968/>
29. Селіверстова Л. С. Особливості функціонування фінансової системи України. Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. «Інформаційно-аналітичне агентство», 2018. С. 177-179. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u295/stor_73_tezy_17.10.2018_0.pdf#page=177
30. Слобода Л. Я., Демьяник А. Н. Перспективи і ризики ініціатив Fintech у світовій банківській системі. Проблеми економіки. 2020. № 1(43). С. 275–282.
31. Тарасова О. В. Проблеми ефективності функціонування фінансової системи. Економіка харчової промисловості, 2017. № 9(1). С. 51-55.
32. Тетерятник Б. С. Тенденції діджиталізації та віртуалізації як вектор сучасного розвитку світового господарства. Науковий вісник

Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція», 2017. № 29(2). С. 21-23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2017_29%282%29_7

33. Тимченко О. М. Фінансові суперечності у сфері вищої освіти та науки в Україні. Фінансові дослідження, 2018. № 1(4). DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.5.98>

34. Троц І. В. Тенденції, проблеми та перспективи розвитку Fintech в Україні. Збірник наукових праць Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту. Серія: Економічні науки, 2018. № 12. С. 283-292.

35. Фінансовий відділ Недригайлівської селищної ради. YouControl, 2024. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/41186238/

36. Шевченко О. М., Рудич Л. В. Розвиток фінансових технологій в умовах цифровізації економіки України. Ефективна економіка. 2020. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8053>

37. Шишкова Н. Л. Перспективи впровадження блокчейну в бухгалтерському обліку. Облік і фінанси, 2018. № 2. С. 61-68.

38. Шпатакова О., Вдовічен А. Фінансова реструктуризація в умовах воєнного стану. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences, 2024. № 326(1). С. 227-232. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-326-37>

39. Шум І. Ю. Переваги та проблеми залучення громадськості до управління бюджетом. Актуальні питання фінансової теорії та практики : зб. матеріалів бї заоч.-дистанц. конф. студ. і молод. вчен. THEU, 2019. С. 265-269. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/39735>

40. Akpoviro, K. S., Olalekan, A., Alhaji, S. A. (2018). Moderating Influence of Strategic Human Resources Management Practices on Small-Medium Firm Performance. Business Ethics and Leadership, 2(4), 99-107. [http://doi.org/10.21272/bel.2\(4\).99-107.2018](http://doi.org/10.21272/bel.2(4).99-107.2018).

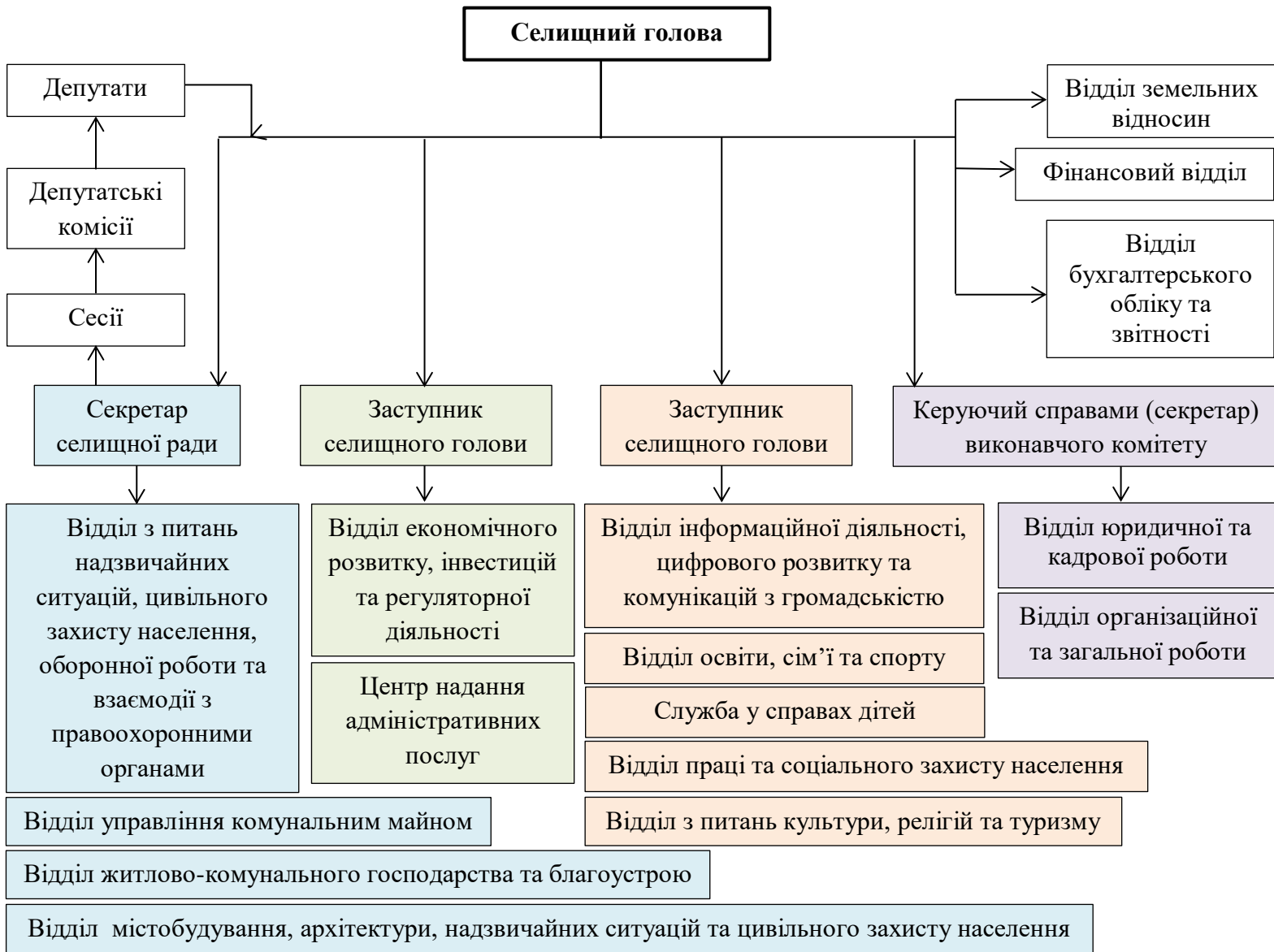
41. Hossain, J., Jahangir, N., Nur-Al-Ahad, Md. (2018). A Study on Female Entrepreneurs in Malaysia. *Business Ethics and Leadership*, 2(3), 67-73. DOI: 10.21272/bel.2(3).67-73.2018.

42. Kaya, H.D. (2019). Government Support, Entrepreneurial Activity and Firm Growth. *SocioEconomic Challenges*, 3(3), 5-12. DOI: [http://doi.org/10.21272/sec.3\(3\).5-12.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(3).5-12.2019).

43. . Palienko, M., Lyulyov, O. (2018). The Impact of Social Factors on Macroeconomic Stability: Empirical Evidence for Ukraine and European Union Countries. *SocioEconomic Challenges*, 2(1), 103-116. DOI: 10.21272/sec.2(1).103-116.2018.

ДОДАТОК А

Загальна організаційна структура Недригайлівської селищної ради

Джерело: Складено автором на основі [1].

ДОДАТОК Б

Вертикальний аналіз фінансово-господарської діяльності фінансового відділу Недригайлівської селищної ради

Найменування згідно з Класифікацією доходів бюджету	2022	2023	Відхилення	
			Абс.	Відн.
1	2	3	4	5
Податкові надходження	91 367 000,00	73 171 400,00	-18 195 600,00	-19,91
Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	55 642 700,00	45 623 300,00	-10 019 400,00	-18,01
Податок та збір на доходи фізичних осіб	55 634 700,00	45 614 300,00	-10 020 400,00	-18,01
Податок на доходи фізичних осіб, що сплачується податковими агентами, із доходів платника податку у вигляді заробітної плати	37 891 500,00	31 849 200,00	-6 042 300,00	-15,95
Податок на доходи фізичних осіб з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями та особами рядового і начальницького складу, що сплачується податковими агентами	1 255 700,00	4 079 300,00	2 823 600,00	224,86
Податок на доходи фізичних осіб, що сплачується податковими агентами, із доходів платника податку інших ніж заробітна плата	13 735 200,00	6 435 700,00	-7 299 500,00	-53,14
Податок на доходи фізичних осіб, що сплачується фізичними особами за результатами річного декларування	2 752 300,00	3 250 100,00	497 800,00	18,09
Податок на прибуток підприємств	8 000,00	9 000,00	1 000,00	12,50
Податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності	8 000,00	9 000,00	1 000,00	12,50
Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	1 120 400,00	311 500,00	-808 900,00	-72,20
Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів	1 117 200,00	307 500,00	-809 700,00	-72,48
Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів в частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування	844 300,00	81 500,00	-762 800,00	-90,35
Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів (крім рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів в частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування)	272 900,00	226 000,00	-46 900,00	-17,19
Рентна плата за користування надрами загальнодержавного значення	3 200,00	4 000,00	800,00	25,00
Рентна плата за користування надрами для видобування інших корисних копалин загальнодержавного значення	3 200,00	4 000,00	800,00	25,00
Внутрішні податки на товари та послуги	7 864 800,00	3 698 900,00	-4 165 900,00	-52,97
Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції)	1 656 500,00	103 800,00	-1 552 700,00	-93,73
Пальне	1 656 500,00	103 800,00	-1 552 700,00	-93,73
Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)	5 564 100,00	2 515 400,00	-3 048 700,00	-54,79
Пальне	5 564 100,00	2 515 400,00	-3 048 700,00	-54,79
Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів	644 200,00	1 079 700,00	435 500,00	67,60
Акцизний податок з реалізації виробниками та/або імпортерами, у тому числі в роздрібній торгівлі тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, що оподатковуються згідно з підпунктом 213.1.1	0	561 000,00	561 000,00	0
Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів (крім тих, що оподатковуються згідно з підпунктом 213.1.14 пункту 213.1	0	518 700,00	518 700,00	0

статті 213 Податкового кодексу України)				
Місцеві податки та збори, що сплачуються (перераховуються) згідно з Податковим кодексом України	26 727 100,00	23 537 700,00	-3 189 400,00	-11,93
Податок на майно	11 334 600,00	9 213 800,00	-2 120 800,00	-18,71
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений юридичними особами, які є власниками об'єктів житлової нерухомості	43 400,00	3 800,00	-39 600,00	-91,24
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений фізичними особами, які є власниками об'єктів житлової нерухомості	27 400,00	9 500,00	-17 900,00	-65,33
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений фізичними особами, які є власниками об'єктів нежитлової нерухомості	193 200,00	85 900,00	-107 300,00	-55,54
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений юридичними особами, які є власниками об'єктів нежитлової нерухомості	612 500,00	564 100,00	-48 400,00	-7,90
Земельний податок з юридичних осіб	578 400,00	659 100,00	80 700,00	13,95
Орендна плата з юридичних осіб	7 608 100,00	6 584 700,00	-1 023 400,00	-13,45
Земельний податок з фізичних осіб	1 247 700,00	672 700,00	-575 000,00	-46,08
Орендна плата з фізичних осіб	1 023 900,00	634 000,00	-389 900,00	-38,08
Туристичний збір	3 800,00	5 000,00	1 200,00	31,58
Туристичний збір, сплачений фізичними особами	3 800,00	5 000,00	1 200,00	31,58
Єдиний податок	15 388 700,00	14 318 900,00	-1 069 800,00	-6,95
Єдиний податок з юридичних осіб	163 100,00	164 200,00	1 100,00	0,67
Єдиний податок з фізичних осіб	7 111 300,00	6 042 500,00	-1 068 800,00	-15,03
Єдиний податок з сільськогосподарських товаровиробників, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 відсотків	8 114 300,00	8 112 200,00	-2 100,00	-0,03
Інші податки та збори	12 000,00	0	-12 000,00	-100,00
Екологічний податок	12 000,00	0	-12 000,00	-100,00
Екологічний податок, який справляється за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення (за винятком викидів в атмосферне повітря двоокису вуглецю)	8 000,00	0	-8 000,00	-100,00
Надходження від скидів забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти	2 400,00	0	-2 400,00	-100,00
Надходження від розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах, крім розміщення окремих видів відходів як вторинної сировини	1 600,00	0	-1 600,00	-100,00
Неподаткові надходження	3 292 429,00	909 700,00	-2 382 729,00	-72,37
Доходи від власності та підприємницької діяльності	43 000,00	86 000,00	43 000,00	100,00
Інші надходження	43 000,00	86 000,00	43 000,00	100,00
Адміністративні штрафи та інші санкції	43 000,00	60 000,00	17 000,00	39,53
Штрафні санкції, що застосовуються відповідно до Закону України `Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального`	0	26 000,00	26 000,00	0
Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	1 510 800,00	823 700,00	-687 100,00	-45,48
Плата за надання адміністративних послуг	1 490 500,00	808 100,00	-682 400,00	-45,78
Адміністративний збір за проведення державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань	19 100,00	6 500,00	-12 600,00	-65,97
Плата за надання інших адміністративних послуг	569 400,00	665 200,00	95 800,00	16,82
Адміністративний збір за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень	902 000,00	136 400,00	-765 600,00	-84,88
Надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим державним майном	9 200,00	11 000,00	1 800,00	19,57
Надходження від орендної плати за користування майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності	9 200,00	11 000,00	1 800,00	19,57
Державне мито	11 100,00	4 600,00	-6 500,00	-58,56

Державне мито, що сплачується за місцем розгляду та оформлення документів, у тому числі за оформлення документів на спадщину і дарування	600,00	300	-300,00	-50,00
Державне мито, пов'язане з видачею та оформленням закордонних паспортів (посвідок) та паспортів громадян України	10 500,00	4 300,00	-6 200,00	-59,05
Власні надходження бюджетних установ	1 738 629,00	0	-1 738 629,00	-100,00
Надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством	1 738 629,00	0	-1 738 629,00	-100,00
Плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю	1 619 919,00	0	-1 619 919,00	-100,00
Плата за оренду майна бюджетних установ, що здійснюється відповідно до Закону України `Про оренду державного та комунального майна`	108 710,00	0	-108 710,00	-100,00
Надходження бюджетних установ від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна)	10 000,00	0	-10 000,00	-100,00
Усього доходів (без урахування міжбюджетних трансфертів)	94 659 429,00	74 081 100,00	-20 578 329,00	-21,74
Офіційні трансферти	30 228 082,00	45 731 301,00	15 503 219,00	51,29
Від органів державного управління	30 228 082,00	45 731 301,00	15 503 219,00	51,29
Дотації з державного бюджету місцевим бюджетам	0	19 180 700,00	19 180 700,00	0
Базова дотація	0	15 576 200,00	15 576 200,00	0
Додаткова дотація з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу у зв'язку з повномасштабною збройною агресією російської федерації	0	3 604 500,00	3 604 500,00	0
Субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам	28 256 800,00	23 111 100,00	-5 145 700,00	-18,21
Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам	28 256 800,00	23 111 100,00	-5 145 700,00	-18,21
Субвенції з місцевих бюджетів іншим місцевим бюджетам	1 971 282,00	3 439 501,00	1 468 219,00	74,48
Субвенція з місцевого бюджету на здійснення переданих витрат у сфері освіти за рахунок коштів освітньої субвенції	1 952 020,00	1 743 560,00	-208 460,00	-10,68
Субвенція з місцевого бюджету на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету	19 262,00	81 174,00	61 912,00	321,42
Субвенція з місцевого бюджету на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування	0	283 800,00	283 800,00	0
Інші субвенції з місцевого бюджету	0	1 250 967,00	1 250 967,00	0
Субвенція з місцевого бюджету на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету	0	80 000,00	80 000,00	0
Разом доходів	124 887 511,00	119 812 401,00	-5 075 110,00	-4,06

Джерело: Складено автором на основі [6].

ДОДАТОК В

Цілі державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник коштів місцевого бюджету, і показники їх досягнення (2021-2023 pp.)

Найменування показника результату	Період			Відхилення
	2021	2022	2023	
Ціль державної політики № 1 - Забезпечення керівництва і управління в галузі освіти. Організація навчально-методичного забезпечення навчальних закладів				
Керівництво і управління у відповідній сфері у містах, селищах, селах, об'єднаних територіальних громадах	626420	671631	719170	14,80636
Ціль державної політики № 2 - Забезпечення та створення належних умов для здобуття дошкільної освіти				
Надання дошкільної освіти	13229215	14186713	15163940	14,62464
Ціль державної політики № 3 - Створення належних умов для здобуття загальної середньої освіти				
Надання загальної середньої освіти закладами загальної середньої освіти	16080761	17281530	18450529	14,73667
Ціль державної політики № 4 - Створення умов для здобуття загальної середньої освіти закладами освіти				
Надання загальної середньої освіти закладами загальної середньої освіти	25386900	27214756	29147003	14,81119
Ціль державної політики № 5 - Створення належних умов для здобуття вихованцями, учнями, слухачами, особами з особливими освітніми потребами позашкільної освіти				
Надання позашкільної освіти закладам і позашкільної освіти, заходи із позашкільної роботи з дітьми	2804826	3008646	3219733	14,79261
Ціль державної політики № 6 - Створення належних умов для надання якісних послуг іншими закладами освіти				
Забезпечення діяльності інших закладів у сфері освіти	1756518	1883947	2016414	14,79609
Ціль державної політики № 7 - Створення належних умов для підвищення рівня фізичної підготовленості дітей дитячо-юнацькими спортивними школами				
Утримання та навчально-тренувальна робота комунальних дитячо-юнацьких спортивних шкіл	997930	1070381	1145567	14,79432
Ціль державної політики № 8 - Створення належних умов для проведення методичної роботи в установах освіти				
Методичне забезпечення діяльності закладів освіти	581600	623595	667709	14,80554
Ціль державної політики № 9 - Забезпечення права на якісну освіту дітей з особливими освітніми потребами				
Забезпечення діяльності інклюзивно-ресурсних центрів за рахунок коштів місцевого бюджету	116730	125676	133870	14,68346
Ціль державної політики № 10 - Проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини з особливим і освітнім і потребами та забезпечення системного кваліфікованого супроводження				
Забезпечення діяльності інклюзивно-ресурсних центрів за рахунок освітньої субвенції	1499035	1606966	1721060	14,8112
Ціль державної політики № 11 - Створення умов для розвитку дитини з особливим і освітнім і потребам і в закладах загальної середньої освіти				
Надання освіти за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами	98820	106201	113382	14,73588

Джерело: Складено автором на основі [12].

ДОДАТОК Г

Надходження для виконання бюджетних програм Недригайлівської селищної ради (2021-2023 рр.)

Найменування	Період						Відхилення
	2021		2022		2023		
	загальний фонд	спеціальний фонд	загальний фонд	спеціальний фонд	загальний фонд	спеціальний фонд	
Заробітна плата	756830	0	811322	0	868925	0	14,81112007
Нарахування на оплату праці	166100	0	178059	0	190701	0	14,81095725
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	9000	0	9720	0	10313	0	14,58888889
Оплата послуг (крім комунальних)	8000	0	8640	0	9167	0	14,5875
Видатки на відрядження	600	0	648	0	688	0	14,66666667
Оплата водопостачання та водовідведення	400	0	432	0	458	0	14,5
Оплата електроенергії	15200	0	16416	0	17417	0	14,58552632
Оплата природного газу	33000	0	35640	0	37814	0	14,58787879
Оплата інших енергоносіїв та інших комунальних послуг	5000	0	5400	0	5729	0	14,58
Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не внесені до заходів розвитку	3600	0	3888	0	4125	0	14,58333333
Інші поточні видатки	200	0	216	0	229	0	14,5
Всього	997930		1070381		1145567		x

Джерело: Складено автором на основі [12].

ДОДАТОК Д

Результативні показники бюджетної програми Недригайлівської селищної ради та аналіз їх виконання

№ з/п	Показники	Одиниця виміру	Затверджено у паспорті бюджетної програми		Фактичні результативні показники, досягнуті за рахунок касових видатків		Відхилення
			загальний фонд	спеціальний фонд	загальний фонд	спеціальний фонд	
Показники витрат							
1.	Кількість навчальних закладів	одн.	3	0	3	0	
2.	Кількість класів всього в т.ч.	одн.	45	0	42	0	
	1*4	одн.	20	0	17	0	
	5*9	одн.	21	0	21	0	
	10*11	одн.	4	0	4	0	
3.	Кількість запасних працівників	ставок	211,17	0	207,75	0	3,42
	в т.ч. педагогічного персоналу)	ставок	114,47	0	117,55	0	-3,08
	робітників	ставок	96,7	0	90,20	0	6,5
Показники продукту							
1.	Кількість учнів, що навчаються в загальноосвітніх навчальних закладах	осіб	763	0	763	0	
Показники ефективності							
1.	Середньомісячна заробітна плата на одного працівника	грн.	7497	0	7497	0	

Джерело: Складено автором на основі [12].

